Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 233 (13.495).
12 ОКТЯБРЬ 1966 йил
ЧОРШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

● Терим илғорлари сафи кенгаймоқда
● Пойтахт область механизаторлари маррага етдилар
● Пахтакорларнинг яна бир мададкори
● «Оқ олтин» фронтидан рапортлар

ГАЗЕТА ВА ПАРТИЯ ҲАЁТИ

Партия ҳаёти—газетанинг бош темасидир. Газетанинг қиёфаси, мазмуни, савияси ана шу мавзунинг қай даражада ёритилишига, партия ташкилотларининг омма орасида кун сайин олиб бораётган тарбиявий, ташкилотчилик иш тажрибасини ҳар томонлама очиб берилишига боғлиқ. Сўнгги йилларда, айниқса КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1964 й.) Пленумидан кейин партиямиз, халқимиз ҳаётида катта ўзгаришлар рўй берди. Раҳбарликдаги субъективизм, пала-партишликларга барҳам берилди. Партиямиз Марказий Комитетининг коллектив раҳбарликни кучайтириш, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, партия ички демократиясини мустаҳкамлаш, бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини оширишга қаратилган тадбирлари ўзининг ажойиб самарасини беряпти.

Партия ҳаётидаги ранг-баранглик, оммага раҳбарлик қилишдаги ибратли тажрибалар кўпгина газеталаримизда ўз аксини топмоқда. Партия ҳаётидан берилаётган материалларнинг тематикаси кенгайди. Газета, журналларда оддий коммунистлар, партия ходимлари ҳақидаги жонли лавҳалар, очерклар, партия ички демократияси, коммунистнинг юксак масъулияти, шахсий намунаси, оммага бошчилик қилиш тажрибалари тўғрисидаги материаллар конкрет, принципиал босилмоқда. Партия қурилишининг ҳамма қирраларини очиб беришга интилиш кучайяпти. Газеталаримиз бошланғич партия ташкилотларининг ибратли ташаббусларини қўллаб-қувватлаб, уларнинг кенг қулоч ёйишига катта ҳисса қўшмоқдалар. Бу ўринда Сирдарё область «Сирдарё ҳақиқати», Янгийўл, Ленинград, Гулистон районлари ва Чирчиқ шаҳар газеталарини айтиб ўтиш мумкин. Уларда партия ҳаётини чуқур, сермазмун ёритишда журналистиканинг турли жанрларидан ижодий фойдаланиляпти. Бу газеталарда КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш тўғрисидаги, саноат корхоналари ва қишлоқ партия ташкилотлари тажрибасига оид рубрикалар мустаҳкам ўрин олгандир. Материалларда саноат корхоналари, қурилиш, транспорт, колхоз ва совхозлардаги коммунистларнинг ташкилотчилик, ишчанлик фаолиятлари, оммани тарбиялаш соҳасидаги тажрибалари жонли, конкрет фактларда очиб берилмоқда.

Афсуски республикамизда ҳамма газеталар ҳам партия қурилишини юқори савияда ёритаётгани йўқ. Айрим область, район, шаҳар газеталарида бу ҳақда мақолалар камдан-кам берилади, берилса ҳам газетхонларни зериктирадиган саёз, тили ғализ мақолалар бўлади. Масалан, «Совет Қорақалпоғистони», «Бухоро ҳақиқати» газеталарида партия ҳаёти ранг-баранг формаларда ёритилмаяпти. Уларда партия ҳаётини тўлароқ акс эттириш учун изланиш, масалага ижодий қараш етишмайди. Муҳим мавзуни бу газеталар юзаки ёритаётганини шундан ҳам кўриш мумкинки, «Партия турмуши» рубрикаси остида босилган айрим материалларда кўпинча гап хўжалик ишлари тўғрисида боради-ю, партия ташкилотларининг омма ўртасида олиб бораётган сиёсий-тарбиявий ишлари, энг яхши пропагандист, лектор ва агитаторларнинг тажрибалари, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик роли, коммунистик ахлоқ-одоб масалалари атрофлича ёритилмайди. Партия ходимларига газета саҳифаларидан кенгроқ жой бериш ўрнига, редакция ходимларининг материаллари кўпроқ ёритилмоқда.

Партиямиз янги жамият қуриш йўлида жуда катта ташкилий-тарбиявий, оммавий-сиёсий тадбирларни амалга оширяпти. Бу жараёнда партия аъзоларининг бой маънавий қиёфаси, жасорати, меҳнатсеварлиги, фидокорлиги, революцион анъаналарга содиқлиги янада яққолроқ кўзга ташланмоқда. Коммунистлар ўзларининг шахсий намуналари билан бошқаларни ҳам фидокорликка ўргатяптилар, марксизм-ленинизм ғояларига содиқ қилиб тарбиялаяптилар. Газеталаримиз, журналистларимиз партия ҳаётининг мана шу томонларига чуқурроқ эътибор қила беришса, қанчадан-қанча янги мавзулар туғилиши мумкин. Дарҳақиқат, эндиликда партия ҳаёти тўғрисида эскича услуб билан ёзиш асло ярамайди. Энг муҳими, бошланғич партия ташкилотлари тажрибасининг кўп қиррали жиҳатларини хилма-хил жанрлар ва формаларда очиб бериш зарур.

Қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш, чорвачиликни илғор тармоққа айлантириш, саноатда тўғри техника сиёсати юргизиб, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот сифатини яхшилашда партия ташкилотлари эришган ютуқларни, тажрибаларни конкрет мисолларда, жанговар пафосда акс эттириш даркор. Лекин газетанинг функцияси шундангина иборатми? Йўқ, албатта. Газета партия ташкилотларига конкрет ёрдам бериши, унинг ибратли ишларини рағбатлантиришдан ташқари, камчиликларни дўстона, рўй-рост танқид қилиши фойдалидир. Айрим партия органларида учраб турадиган фаолиятсизлик, буйруқбозликни, хўжалик раҳбарлари функциясини такрорлаш, кадрларни танлашдаги камчиликларни очиб ташлаш зарур.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари янги беш йиллик планларини амалга ошириш учун бел боғлаб ишга киришдилар. Ҳар қачонгидек бу улуғ курашда партия ташкилотлари, ҳамма коммунистлар байроқдор бўлиши, ленинча иш услубини қўллаб, оммага бошчилик қилишнинг юксак намуналарини кўрсатиши керак, шундай бўляпти ҳам. Республикамиз қишлоқ партия ташкилотлари ва коммунистлари «оқ олтин» учун курашда етакчилик қилишяпти, ҳосилни вақтида йиғиб-териб олишда оммага бош бўляпти. Саноатчиларимиз ҳам бўш келишмаяпти. Улар ишлаб чиқаришга янги техникани дадил жорий қилишяпти, янги объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топширишяпти. Газеталаримизнинг жонажон иши — партия ташкилотларининг ана шу раҳнамолик эпопеясини ёрқин акс эттира беришдир. Шунга эришиш керакки, партия ҳаётидан ёзилган ҳар бир материални ҳамма қизиқиб ўқисин, ундан ибрат олсин. Ҳамма газета редакциялари, журналистларимиз бунинг учун ўзларининг бутун билим ва тажрибаларини, талант ва маҳоратларини ишга соладилар. КПСС Марказий Комитетининг СССР Журналистлар союзи II съездига табригида айтилганидек, КПСС XXIII съездининг қарорларини моҳирлик билан ва кенг пропаганда қилиш, факт ва ҳодисаларнинг моҳиятини чуқур билиб, экономика проблемаларини, илмий техника тараққиёти ва маданият масалаларини конкрет ва амалий равишда ёритиш, омманинг ташаббусини қўллаб-қувватлаш, салбий ҳодиса ва камчиликларни кескин танқид қилиш, коммунистик қурилишда янги муваффақиятлар учун актив кураш олиб бориш — совет журналистларининг юксак бурчидир.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МЕХАНИЗАТОРЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Куни кеча пойтахт областининг азамат механизаторлари пахтани машинада териш планини бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти бердилар. Область далаларида ишлаётган 4 мингга яқин «зангори кема» билан 150 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб олинди.

Областнинг бу катта ютуғига айниқса Оққўрғон, Бўка, Ўрта Чирчиқ ва Юқори Чирчиқ районларининг механизаторлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Машъал Оққўрғон районининг дала гвардиячилари пландаги 40100 тонна ўрнига 43 минг тоннадан ортиқ пахтани машиналар билан териб олдилар. Юқоричирчиқлик механизаторлар машина терими планини 182 процентдан оширдилар.

Тошкент областининг ғолиб механизаторлари машина теримини қизғин давом эттирмоқдалар.

□ □

Суратда машина терими планининг бажарилишига ҳисса қўшган Оққўрғон районидаги «Москва» колхози механизаторларидан бир группаси.

А. Абалян фотоси.

ТЎКИЛГАН ПАХТАНИ ТЕРИШНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШНИНГ ИҚТИСОДИЙ САМАРАСИ

Республикамиз пахтакорлари олдида далаларда етиштирилган мўл ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олишдек масъулиятли вазифа турибди. Бу вазифани бажаришда йиғим-терим ишларини механизациялаштириш катта роль ўйнайди. Чунки, механизация терим суръатини кескин оширади. Терим техникасининг кенг қўлланилиши суръатни кўтариш билан айни вақтда пахтакорларга жуда катта иқтисодий қулайликлар туғдиради.

Пахта териш машиналари ишини тўғри ташкил этиш ва агрегатлардан оқилона фойдаланишнинг катта иқтисодий самара бераётганлиги кўпгина хўжаликларнинг ишида сезилиб турибди. Бир тонна пахтани машинада териб олиш учун сарфланадиган харажатни тежаш шунча пахтани қўлда терганга нисбатан ўртача 14-15 сўм ёки 20 процентни ташкил этади. Айни вақтда шунча пахтани териб олишга кетган меҳнат харажатлари икки-уч баравар камаяди. Машина терими илғорлари бундан ҳам яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Пахта териш машиналари ўтган эгатларда тўкилиб қолган пахтани қўлда териб олишга кетган харажатлар одатда 60-65 процентга тўғри келади. Ҳозир республикамиз колхоз ва совхозлари ПХ-1,2 маркали подборкачи механизмлар оляптилар. Бу механизмларнинг қўлланилиши тўкилган пахтани териб олишга кетадиган меҳнат ва маблағ харажатларини кескин камайтиради ва бу ишни бирмунча тезлаштиради.

ПХ-1,2 подборкачи механизм «Т-28Х-3» тракторида ишлатилади. У соатига 0,35-0,40 гектар майдондаги тўкилган пахтани териб олиш қувватига эга. Бу механизм эгатлар бўйлаб икки марта ўтганида ерга тўкилган пахтанинг 90-95 процентини териб олиши мумкин. Ана шу агрегатнинг яхши ишлаши учун далалар бегона ўтлардан тозаланган бўлиши шарт.

ПХ-1,2 янги подборкачининг иқтисодий самараси анча юксак деса бўлади. Бир гектар ерга тўкилган пахтани ана шу механизм воситасида териб олиш учун, агар у далани икки марта айланиб чиқса, 5 соатлик меҳнат ёки 15 сўм 14 тийин миқдорида маблағ сарфланиши мумкин. Шунча майдондаги пахтани қўл билан териб олишга эса 10-12 киши овора бўлади, улар кунда 10 соатлаб ишлашга мажбур бўладилар ва бунга 30 сўм миқдорида маблағ сарфланади. Демак, янги подборкачи механизмнинг қўлланилиши меҳнат харажатларини 20-25 марта ва бевосита харажатларни қарийб икки баравар камайтириш имкониятини беради.

Кўпгина колхозларда умумий майдонларнинг ўртача қисми машинада териладиган бўлса, 600-700 гектар майдондаги тўкилган пахтани теришга бевосита харажатларни тежаб қолиш қарийб 10 минг сўмлик маблағ ва камида 6 минг киши кунини ташкил этади. Бундан маълумки, ҳар бир машина йиғим-терим қизғин тус олган паллада 250-300 кишининг ишини бажаради. Бу эса четдан қўшимча ишчи кучини жалб этишга ҳожат қолдирмайди. Натижада хўжаликнинг жуда катта маблағи тежаб қолинади.

Маълумки, тўкилган пахтани қўл билан терганда бу иш анча чўзилиб кетади. Ерга тўкилган пахта толалари ёмғир остида қолиб сорти бузилади. Бундай пахта энг пастки сортларга қабул қилинади. Ёғин-сочинли кунларга қадар териб олинган пахта юқори баҳоланиши ва яхши сортларга қабул қилиб олиниши табиийдир. Тажрибалар кўрсатишича, тўкилган пахтани ифлос қилмай териб олиш хўжаликларга катта фойда келтиради. Бундай пахтанинг ҳар бир тоннаси учун хўжалик камида 100 сўм фойда кўриши мумкин.

Республикамизнинг илғор хўжаликлари тўкилган пахтани механизмлар воситасида териб олишга катта эътибор бермоқдалар. Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози пахтазорларида шу кунларда 35 та ПХ-1,2 маркали подборкачи ишлаб турибди. Ана шу подборкачилар кунда совхоз бўйича 20-25 тонна пахта топширилишига имконият яратмоқдалар. Тўкилган пахта подборкачи механизмлар ёрдамида териб олиниб, иккинчи сортга қабул қилинмоқда. Бундан бир неча йил илгари бу хўжалик ерга тўкилган пахтани қўл билан териб олиб уни кўпинча тўртинчи сортга топширар эди. Бу йил эса мазкур совхоз ерга тўкилган пахтанинг ҳар бир тоннасини подборкачиларда йиғиштириб олиб, 120-150 сўм фойда кўрмоқда.

Ерга тўкилган пахтани механизмларда териб олиш агрегатларга кенг йўл очиб берган хўжаликларда айниқса яхши боряпти. ПХ-1,2 подборкачи механизмлардан фойдаланиш юзасидан районларда механизаторлар ҳамда хўжалик раҳбарлари билан семинарлар ўтказилмоқда. Бу семинарларда подборкачиларнинг иши бевосита далада кўрсатиляпти. Масалан, 6 октябрда Ўрта Чирчиқ район хўжаликлари учун «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ М. Чачи бошқарувчилик қилаётган бўлимида шундай семинар бўлиб ўтди. Шундай семинарлар Самарқанд областининг Каттақўрғон, Пастдарғом, Пайариқ ва бошқа районларида, Тошкент ҳамда Сирдарё областининг бир қатор районларида ўтказилди.

Ҳозирги куннинг сира кечиктириб бўлмайдиган вазифаси ПХ-1,2 подборкачиларини барча колхоз ва совхозларда яхши ишлатишдан иборатдир. Бу ерга тўкилган пахтани ўз муддатида саранжом-саришталаб олиш ва уни юқори сортларга топшириш имкониятини беради. Республикамиз хўжаликлари ҳозиргача 4 мингдан зиёдроқ ПХ-1,2 подборкачиларини олдилар. Улар кучидан мақсадга мувофиқ равишда фойдаланиш, тўкилган пахтани сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш талаб этилади. Бу подборкачилар тўла ишласа республика бўйича ҳар куни қарийб 300 минг кишини пахта теримига сафарбар этишга қулайлик туғдирилади. Шу билан бирга хўжаликнинг жуда кўп маблағи тежаб қолинади.

Ерга тўкилган пахтани подборкачи механизмларда йиғиштириб олиш далаларни тезроқ тозалашга, бинобарин, келгуси йил ҳосилига пухта замин ҳозирлашга шароит яратади.

Янги подборкачи механизмлар кучидан тўла-тўкис фойдаланайлик, уларнинг тўхтаб қолиш ҳолларига сира йўл қўймайлик.

В. ПЛАТОНОВ,
иқтисод фанлари кандидати.

ҒОЛИБЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Республика Министрлар Совети пахта териш ва давлатга топшириш юзасидан областлар, районлар ва совхозлар ўртасидаги мусобақанинг октябрнинг биринчи ўн кунлигидаги натижаларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини **Қорақалпоғистон АССРга** (область партия комитетининг секретари ўртоқ **К. Камолов**, автоном республика Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ **Д. Ешембетов**, Министрлар Советининг Раиси ўртоқ **Е. Айитмуротов**, область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **С. Канёзов**, қишлоқ хўжалик министри **Т. Наурузбоев**, пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **М. Кан**, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси ўртоқ **М. Рўзимбетов**) берилди. Автоном республика ўн кунликда 31,76 процент миқдорида пахта топширган ва машина терими планини 35,49 процент бажарган, ҳамда пахта тайёрлаш йиллик планини 66,11 процент, машина терими йиллик планини эса 54,56 процент бажарган. Байроқ Тошкент областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **Хоразм областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Б. Раҳимов**, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **М. Худойбергенов**, область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Р. Авезжонова**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Н. Рўзиметов**, пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Р. Ражабов**, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ **В. Пак**) берилди. Бу область октябрнинг биринчи ўн кунлигида 29,05 процент пахта топширган, машинада 25,53 процент пахта терган ва пахта топшириш бўйича йиллик планни 54,74 процент, машина терими планини эса 35,32 процент адо этган. Байроқ Сирдарё областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **Кегайли районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Т. Холмуротов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ю. Мадаминов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **А. Қулбоев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Д. Шилмонов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Е. Оллониёзов**) берилди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 75,87 процент, машина терими планини 73,47 процент бажарган ва октябрнинг биринчи ўн кунлигида 41,51 процент пахта тайёрланишига ҳамда 50,91 процент миқдордаги пахтанинг машиналарда териб олинишига эришган. Байроқ Тошкент областидаги Оққўрғон районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **Тахтакўпир районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Х. Давлетмуротов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Д. Жалхўжаев**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Б. Фозилов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Т. Раимбердиев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **К. Нуримбетов**) берилди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 88,98 процент, машина терими планини 95,29 процент бажарган ва октябрнинг биринчи ўн кунлигида 41,34 процент пахта терилишига ҳамда 54,59 процент миқдордаги пахтанинг машиналарда йиғиштириб олинишига эришган. Байроқ Тошкент областидаги Юқори Чирчиқ районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Қорақалпоғистон АССРдаги **Ленин номли совхозда** (директори ўртоқ **Б. Нуржонов**, партия комитетининг секретари ўртоқ **А. Жаримбетов**, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **И. Исмоилов**) қолдирилди. Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 105,0 процент, машина терими планини эса 164,33 процент бажарган ва октябрнинг биринчи ўн кунлигида 44,53 процент миқдорида пахта тайёрланишига ҳамда 86,06 процент миқдордаги пахтанинг машиналарда териб олинишига эришган.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАДА

Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясига бошчилик қилаётган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ В. Гомулка ва Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Циранкевич 10 октябрда Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин ҳузурида бўлдилар.

Шу куни Кремлда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати раҳбарлари билан Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Қардошларча дўстлик ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ва кенгайтириш масалалари юзасидан кенг фикр олишилди.

Катта Кремль саройида Польша Халқ Республикаси делегацияси шарафига зиёфат берилди.

(ТАСС).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пахта сотиш планини муддатидан илгари бажарганлиги учун республика **Ҳурмат тахтасига ёзилади:**

Бухоро областидаги Конимех райони (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Ғ. Юсупов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **А. Бонмбетов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **И. Абдураҳмонов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Ю. Норқулов**).

Конимех райони маррага етди

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Асосан чорвачилик билан шуғулланувчи Конимех райони меҳнаткашлари бу йил 330 гектар ерда пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Районда пахта йиғим-теримига катта тайёрлик кўрилди ва бу ишга барвақт киришилди. Натижада Конимех райони Бухоро областида биринчи бўлиб, давлатга пахта сотиш йиллик планини муддатидан илгари муваффақиятли бажарди. Давлат тайёрлов пунктларига 500 тонна юқори сорт «оқ олтин» етказиб берилди. Район деҳқонлари давлатга пахта сотишни давом эттирмоқдалар.

УЛКАН ХИРМОНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1966 йил 11 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан буён, тўртинчи стун—бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи стун — мавсум бошидан буён.

Қашқадарё	1,29	85,90	1,86	103,91
Тошкент	1,41	83,12	1,65	98,58
Сурхондарё	2,04	75,44	3,22	82,19
Бухоро	2,09	71,61	2,85	85,89
Самарқанд	1,69	70,47	2,01	68,48
ҚҚ АССР	3,02	66,11	3,54	54,56
Фарғона	2,09	65,78	3,52	69,63
Андижон	1,44	64,66	3,21	72,26
Сирдарё	1,75	61,26	1,76	71,60
Хоразм	3,33	54,74	3,30	35,29
Республика бўйича:	1,93	68,40	2,60	72,91

Бароқали ҳосил

Сирдарё область. Жиззах районига қарашли Ленин номли колхознинг азамат пахтакорлари пахта тайёрлаш планини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. 770 гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 28 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 2100 тонна юқори сортли «оқ олтин» етказиб берилди. Колхоз пахтакорлари барча имкониятларини кўзда тутиб, ҳар бир гектар майдондан яна 12 центнердан ҳосил олиш ҳақида сўз бердилар. Даладаги ҳосил бу сўзнинг устидан чиқишни тўла таъминлайди.

Колхознинг Т. Муқимов ва А. Эшбоев ўртоқлар бошлиқ бригадалари эса ҳозирданоқ ҳар бир гектар майдондан 30-32 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлдилар.

Колхозда пахтани машинада териш бултургига нисбатан анча яхши олиб борилди. Натижада шу кунгача йиғиштириб олинган барча ҳосилнинг 1000 тоннаси «зангори кема»лар бункеридан тўкилди.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ.

КЎЗ ИЛҒАМАС ХОМ АШЁЛАР

Аминокислоталар нодир нарса. Киши ҳаёти учун зарур дори-дармон ҳисобланади. Аминокислоталарнинг кўпгина турлари маълум. Улардан ҳар хил касалликларни даволашда фойдаланилмоқда. Аминокислоталарнинг кўпчилиги синтез усулда олинса, баъзилари табиий моддалардан, хусусан, гўшт, қорамол жигари, сут ва ўсимлик меваларидан ишлаб чиқарилади.

Хўш, аминокислоталарни кўплаб тайёрлаш учун нима қилмоқ керак? Уларни тайёрлашда гўшт ва сут саноати корхоналари чиқиндиларидан фойдаланиш мумкин. Афсуски, саноатнинг бу тармоғидаги кўз илғамас хом ашёлар чиқинди сифатида ташланади. Сут қайта ишланаётганда ҳосил бўладиган зардоблар канализация қувурлари орқали оқизиб юборилияпти. Гўшт корхоналарида молларнинг қони нест-нобуд қилинмоқда. Уларнинг фақат 30 процентидангина фойдаланиляпти. Ҳолбуки, улардан аминокислоталар олиш мақсадга мувофиқдир. Қонни сорбентлар ёрдамида ишлаб аминокислоталар ҳосил қилиш халқ хўжалигига анча фойда келтиради.

Тошкент политехника институти полимерлар проблемаси лабораториясида аминокислоталарни сорбентларда юттириш ва улардан яна тоза ҳолдаги кислоталарни ажратиб олиш назария ҳамда проблемаларини ҳал қилиш ишлари бошлаб юборилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки қимматли назарий ва амалий хулосалар ҳам чиқарилди. Аминокислоталарнинг сорбентларда ютилиш процесси ўрганилиши замонанинг энг янги ускуна ва асбоблари ёрдамида амалга оширилмоқда. Шу проблемани ўрганиш жараёнида химия фанлари кандидати Ҳамидулла Муслимов синтез қилган амфотер сорбентлар ҳам қўлланилмоқда. Профессор Н. Ризаев, У. Қўчқоровлар ҳам бу масалани ҳал қилишда актив қатнашмоқдалар.

Химик олимлар бош қотираётган ана шу масалалар муваффақиятли ҳал қилинса, халқ хўжалигида яна бир резервдан фойдаланиш мумкин бўлиб қолади. Гўшт ва сут саноати корхоналарида исроф қилиб юборилаётган кўз илғамас хом ашёдан кўплаб нодир кислоталарни ажратиб олишга муваффақ бўлинади.

Ҳ. САИДОВ.

Тошкент политехника институтининг аспиранти.

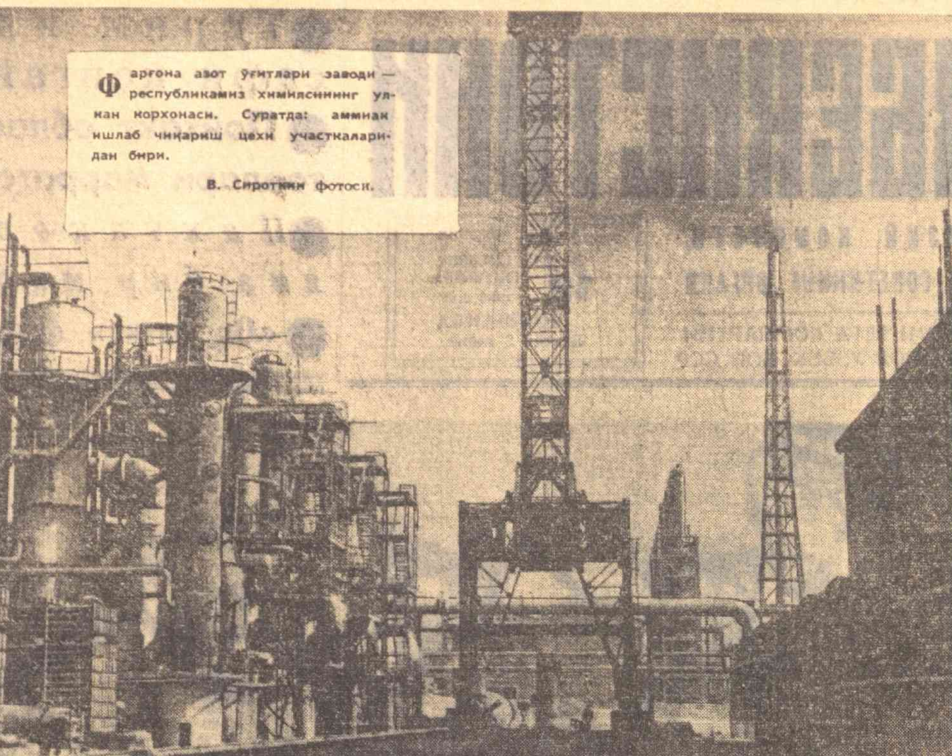

Фарғона азот ўғитлари заводи — республикамиз химиясининг улкан корхонаси. Суратда: аммиак ишлаб чиқариш цехи участкаларидан бири.

В. Сироткин фотоси.

МУКОФОТ МУБОРАК, АЗИЗ ЎҚИТУВЧИЛАР!

Етти йилликда маориф ва профессионал техника таълимини ривожлантиришда эришган ютуқлари учун маориф ва профессионал техника таълими ходимларидан катта бир группаси СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 30 сентябрдаги Фармонига биноан СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Ўзбекистон ССРдан қуйидагилар бор:

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Одилов Абдуқосим — Сирдарё районидаги 31-ўрта мактаб директори, **Раҳимова** Фаита Бойсенбаевна — Киров районидаги «Победа» ўрта мактабининг ўқитувчиси.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Абдуллаева Ҳожар — Гулистон районидаги 12-ўрта мактаб ўқитувчиси, **Ғафуров** Зиёдулла — Боёвут районидаги 45-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Қўшоқов** Низом — Жиззах район халқ маорифи бўлимининг мудири. **Умаров** Нормуҳаммад — Сирдарё районидаги 2-мактаб-интернат ўқитувчиси, **Холиназарова** Ҳамро — Фориш районидаги 2-ўрта мактаб директори, **Юсупов** Ёқуб — Жиззах шаҳаридаги 4-саккиз йиллик мактаб директори.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Олимова Тожи — Тошкент мактабгача педагогика билим юртининг директори. **Виноградeнко** Степан Петрович — Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг инспектори. **Исломов** Раҳим Азимович — Тошкент шаҳридаги махсус мактаб-интернат ўқитувчиси. **Қобилова** Розия — Тошкент шаҳридаги 45-ўрта мактаб директори. **Каримов** Фотих Каримович — Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг инспектори. **Мирзааҳмедов** Бойқўзи — Янгийўл районидаги 13-саккиз йиллик мактаб директори. **Паночкина** Екатерина Матвеевна — Тошкент шаҳридаги 135-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Саидаҳмедов** Маҳмуд — Тошкент шаҳридаги 22-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Солиҳова Муҳаррам** — Ўрта Чирчиқ районидаги 77-саккиз йиллик мактаб ўқитувчиси. **Умарова** Нури — Орджоникидзе районидаги 1-ўрта мактаб ўқитувчиси.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Болтабоева Холисхон — Бекобод районидаги 2-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Ғуломова** Азиза — Тошкент мактабгача педагогика билим юртининг ўқитувчиси. **Евстифеева** Александра Наумовна — Янгийўл шаҳридаги 13-ўрта мактаб директорининг ўринбосари. **Зубарева** Юлия Николаевна — Тошкент шаҳридаги 168-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Икромов** Тўхта — Юқори Чирчиқ районидаги 51-ўрта мактаб директори. **Эшонқулов** Ортиқ — Олмалиқ шаҳридаги 18-ўрта мактаб директори. **Қуддусов** Маҳсум — Бўка районидаги 3-саккиз йиллик мактаб ўқитувчиси. **Кузнецова** Надежда Дмитриевна — Олмалиқ шаҳридаги 15-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Маҳмудов** Мансур — Тошкентдаги Глиер номли музика мактаб-интернат директори. **Муродов** Муҳиддин Муродович — стенография ва машинада ёзув республика курсларининг директори. **Муҳаммедова** Зеби — Чирчиқ шаҳридаги 2-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Ниров** Алексей Владимирович — Тошкент шаҳридаги 10-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Нурматова** Умриниcо — Ўрта Чирчиқ районидаги 67-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Пак** Любовь Никитична — Оққўрғон районидаги 85-ўрта мактаб директори. **Пўлатов** Муҳиддин Пўлатович — педагогика фанлари илмий-текшириш институтининг старший илмий ходими. **Расулев** Убайдулла — «Совет мактаби» журнали редакциясининг бўлим мудири. **Рихсиев** Маннон — Орджоникидзе районидаги 34-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Рихсиева** Шарифа — Тошкент шаҳридаги 9-ўрта мактаб директорининг ўринбосари. **Саидхўжаев** Султон Хўжаевич — Тошкент шаҳридаги 153-ўрта мактаб директори. **Худоярхонова** Мунаввар Аминовна — Тошкент шаҳридаги 5-ўрта мактаб директорининг ўринбосари. **Шек** Капитон Тимофеевич — Бекобод районидаги 11-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Юсупова** Ҳакима — Калинин районидаги 17-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Ёқубов** Рустам Ҳайитович — Тошкент шаҳридаги 49-саккиз йиллик мактаб директори.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Отахонов Абдулла Аҳмедович — Ленинград районидаги 1-ўрта мактаб директори. **Исакова** Александра Соломоновна — Фарғона шаҳридаги 1-ўрта мактаб директорининг ўринбосари.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Аббосова Мўътабар — Бағдод районидаги 5-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Аҳророва** Баҳриддин — Марғилон шаҳридаги 5-мактаб-интернат директори. **Қодиров** Иброҳим — Қува районидаги 20-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Сидорин** Матвей Данилович — Қўқон шаҳридаги 20-ўрта мактаб директори. **Соҳибова Хадича** — Олтиариқ районидаги 50-саккиз йиллик мактаб ўқитувчиси. **Убайдуллаев** Абдумухтор — Қува район халқ маорифи бўлимининг мудири. **Усмонов** Мамасафо — Ўзбекистон районидаги 7-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Ҳамидов** Абдуфаттоҳ — Поп районидаги 1-ўрта мактаб ўқитувчиси. **Ҳасанова** Соттихон — Марғилон шаҳридаги 12-ўрта мактаб директори. **Шерматов** Абдулҳамид — область халқ маорифи бўлимининг бош инспектори. Юсупов **Саидакбар** Юсупович — Фарғона районидаги 6-ўрта мактаб директори.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Қутлимуродов Саид — Ҳазорасп районидаги «Қизил Шарқ» саккиз йиллик мактаб директорининг ўринбосари. **Ёқубова** Марям — Урганч шаҳридаги 5-мактаб-интернат директори.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Жабборова Бибиражаб — Урганч районидаги «Коммуна» ўрта мактабининг ўқитувчиси. **Матниёзов** Отабой — Хива районидаги Огоҳий номли саккиз йиллик мактаб директори. **Советников** Рудольф Александрович — область халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари. **Удаев** Худойберган — Гурлан районидаги Ҳамид Олимжон номли ўрта мактаб ўқитувчиси. **Худойберганов** Раҳмон — Янгиариқ районидаги М. Горький номли ўрта мактаб ўқитувчиси.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Ғойибов Боймурод — Хўжайли шаҳридаги Бердах номли ўрта мактаб директори. **Мизаматдинова** Азиза — Нукус шаҳридаги Карл Маркс номли саккиз йиллик мактаб ўқитувчиси.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Аишов Есмирза — Мўйноқ районидаги Куйбишев номли ўрта мактаб ўқитувчиси. **Бобожонов** Йўлдош — Амударё районидаги «Совет Ўзбекистони» саккиз йиллик мактабининг директори. **Бухарамбетова** Зубайда — Беруний районидаги Островский номли ўрта мактаб ўқитувчиси. **Гелдиев** Аннагелди — Тўрткўл районидаги «Ленинизм» ўрта мактабининг ўқитувчиси. **Давлатова** Загипа — Чимбой районидаги Киров номли саккиз йиллик мактаб ўқитувчиси. **Камолов** Боймурод — Қўнғирот районидаги Орджоникидзе номли ўрта мактаб ўқитувчиси. **Сафаров** Айтбой Султонмуродович — Кегайли районидаги 1-саккиз йиллик мактаб директори.

СССР Олий Советининг Фармонлари «Ведомость»ларда тўла босилган.

(Боши газетанинг 11 октябрь сонида босилган).

Партия турмуши

ЧОРВАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг IV пленуми чорвачиликни ривожлантиришнинг улкан режаларини белгилаб берди. Дарҳақиқат, ирригация-мелиорация ишларини ривожлантириш, чорвадор хўжаликларни ихтисослаштириш, уларни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш мамлакатга кўплаб гўшт, сут, қоракўл тери ва бошқа хил чорва маҳсулотлари етказиб беришда кенг имкониятлар туғдиради. Қорақалпоғистон Автоном Республикаси ҳам бу соҳада катта резервларга эга.

Айниқса гўшт етиштирувчи совхозларни ихтисослаштиришимиз зўр аҳамият касб этади. Бундан бир неча йил аввал ташкил этилган Ильич номли, «Эркин-дарё», «Қорақалпоқ» совхозларининг тажрибаси шуни кўрсатдики, агар партия ташкилотлари чорвачилик ҳақида чинакам ғамхўрлик қилса, унинг иқтисодий томонлари билан чуқурроқ шуғулланса, мамлакатга кўплаб арзон маҳсулот етказиб бериш мумкин. Шу йилнинг биринчи ярмида биздаги ихтисослашган совхозларнинг деярли ҳаммаси даромад қилди. Чунончи, «Эркиндарё» совхози 249 минг, Ильич номли совхоз 168 минг, «Қорақалпоқ» совхози 203 минг сўм фойда олди. Бу фойда асосан етиштирилган гўштни сотишдан келди. Колхозлараро чорвачилик хўжаликлари ҳам дуруст натижаларга эришмоқда. Бу муваффақиятларда ана шу хўжаликлардаги бошланғич партия ташкилотларининг кун сайин олиб бораётган ташкилотчилик-тарбиявий ишлари етакчи роль ўйнади. Коммунистлар шахсан ўрнак кўрсатиб ишлашди, уларнинг кўплари ишлаб чиқаришнинг масъулиятли участкаларида шижоат кўрсатишди.

Лекин булар ҳали етарли эмас. Коммунистик қурилиш, халқ манфаатлари Автоном республикада чорвачиликни янада ривожлантиришни тақозо этади. Бунинг учун партия ташкилотлари қуйидаги масалаларни ҳал қилишга алоҳида эътибор беришлари лозим. Даставвал, шу йилнинг ўзида қорамолчилик хўжаликларини тўла ихтисослаштириш лозим. Бунинг учун пахтачилик хўжаликларидаги ҳамма молларни ихтисослашган совхозларга топшириш даркор. Лекин сутчилик фермаларини ўз жойида қолдириш мумкин деб ўйлаймиз. Демак, пахтачилик хўжаликларини сут етиштириш учун мослаштирса бўлади. Ҳозир ҳамма колхозлараро чорвачилик хўжаликлари Амударё соҳилларида жойлашган бўлиб, уларнинг ихтиёрида қарийб 50 минг бош қорамол бор. Лекин бу жойлар сув билан етарли таъминланмагани учун қамиш ва пичанзорлардан яхши фойдаланилмаяпти. Натижада арзон гўшт етиштиришда катта қийинчиликларга дуч келиняпти. Шу боисдан ҳам янги беш йиллик мобайнида Амударё соҳилларининг чорвадор хўжаликлар жойлашган қисмини сув билан таъминлаш кўзда тутилади. Суғориладиган ерлар 57 минг гектар майдонни ташкил этади. Мутахассисларнинг айтишича, бу жойда суғориш ишлари йўлга қўйилган тақдирда, 200-250 минг тонна қамиш пичани тайёрлаш ва шу асосда 70-80 минг бош қора молни боқиш мумкин бўлади. Бу тадбирларнинг ҳаммаси фақат ихтисослашган чорвадор хўжаликлардагина йилига 7 минг тоннагача гўшт етиштиришга имкон беради.

Шунингдек, Автоном республикамизда, айниқса Қизилқум ва Устюрт зоналарида қўйчиликни ривожлантиришга имкон берадиган катта-катта яйловлар бор. Лекин ана шу яйловлар сув билан таъминланмагани, махсус биноларга эга бўлмаганлиги, бу ерда дағал ва концентратлашган озуқалар ғамлаш дуруст ташкил этилмаганлиги туфайли қўйчилик ривожланмай қоляпти. Область партия комитети раҳбарлигида хўжаликларнинг партия ташкилотлари ана шу камчиликларни тезроқ бартараф этсалар мақсадга мувофиқ бўларди. Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, қўй подаларини Қизилқум яйловларидан хўжаликларга, хўжаликлардан эса яйловларга ҳайдайвериш фойда бермайди. Яхшиси қўйлар қишловини яйловларнинг ўзида ўтказиш пухта ташкил этилгани маъқул. Тўрткўл районидаги айрим чорвачилик хўжаликлари бу усулнинг нақадар яхши эканлигини амалда исбот қилдилар.

Автоном республика колхоз, совхозлари йилқичилик ва туячиликни ривожлантириш учун ҳам резервларга бой. Лекин чорвачиликнинг бу соҳалари кейинги йилларда оқсаб қоляпти. Партия ташкилотларимиз бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришлари лозим.

Халқимизнинг сут ва сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи йил сайин ошиб боряпти. Бизда бир қанча хўжаликлар сут етиштиришда дуруст муваффақиятларга эришмоқдалар. Чунончи, Тўрткўл районидаги Ильич номли колхоз сут-товар фермаси коллективи йил сайин мўл-кўл сут етиштиряпти. Бултур ферма давлатга 142,3 тонна сут сотиб, топшириқни 127 процент адо этди. Бу йил ҳам мазкур коллектив яхши натижаларга эришмоқда. Бу ерда йилнинг биринчи ярмидаёқ ҳар бир сигирдан 1.290 литрдан сут соғиб олинди. Ферма коммунистлари меҳнатга коммунистчасига муносабатда бўлишнинг ёрқин намунасини кўрсатмоқдалар.

Бироқ бундай хўжаликлар бизда, афсуски, кўп эмас. Бутун Автоном республика бўйича ҳисоблаганда сут етиштириш жуда сустлик билан боряпти. Бултур ҳар бир сигирдан 800 ўрнига 620 литрдан сут соғиб олинди, холос. Бу йил ҳам сут етиштиришда силжиш сезилмаяпти. Айниқса, Хўжайли, Қўнғирот ва Тахтакўпир районларида аҳвол ачинарли. Мазкур районларнинг партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, қолаверса ҳамма коммунистлари чорвачиликнинг тақдири ҳақида тузукроқ ўйлаб кўришлари керак. Чунончи, Хўжайли райони хўжаликлари бир неча йиллардан бери сут тайёрлаш топшириқларини бажармай келади. Бу ерда шу йилнинг ўтган етти ойи мобайнида ҳар бир сигирдан атиги 283 литрдан сут соғиб олинган, холос. Райондаги айрим хўжаликлар кўрсаткичи бундан ҳам кам. Масалан, «XVII партия съезди» колхозида (партия ташкилотининг секретари Т. Минжасаров) ҳозиргача ҳар бир сигирдан 195 литрдан, Калинин номли колхозда (партия ташкилотининг секретари К. Язов) 234 литрдан сут соғиб олинган. Бу сира тоқат қилиб бўлмайдиган ҳолдир. Лекин ана шу хўжаликларнинг партия ташкилотлари чорвачиликнинг тақдирига панжа орасидан қарамоқдалар. Район партия комитети илғор чорвадорлар тажрибасини пропаганда қилишга кам эътибор беряпти. Ҳолбуки, шу райоининг ўзида чорвачиликнинг ажойиб усталари топилади. Масалан, Ленин номли колхознинг сут соғувчиси Бека Уразимбетова шу йилнинг ўтган саккиз ойи ичида ўзига бириктилган сигирларнинг ҳар бирдан 900 литрдан сут соғиб олди.

Энди чорвачиликнинг озуқа базаси ҳақида бир-икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Афсуски, биздаги кўпгина чорвадор хўжаликларнинг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга эътибор қилишмайди. Ахир, бусиз қандай қилиб чорвачиликни ривожлантириб бўлади! Озуқа танқислиги айниқса кўпроқ беда экишни тақозо қиляпти. Бу соҳада Автоном республика колхоз ва совхозлари бир мунча ишларни бажардилар. Чунончи 5,7 минг гектар ерга беда экилди. Бироқ, уни парвариш қилиш ва вақтида ўриб олишга жиддий эътибор берилмаётир. Сут кам етиштирилишида айбдор бўлган айрим ташкилотларни тилга олиш фойдадан холи эмас деб ўйлайман. Чунончи, «Узсельхозтехника» бирлашмаси колхоз ва совхозларнинг турли хил асбоб-ускуна, сут қуйиш идишларига бўлган эҳтиёжини вақтида қондирмаяпти. Нукус сут-ёғ заводи колхоз, совхозлардан келаётган сут сифати ёмонлиги ҳақида ҳужжат тайёрлаш билан овора бўлиб, ана шу хўжаликларда тушунтириш ишлари олиб боришни унутиб қўйган.

Чорвадор хўжаликларга ветеринария хизмати кўрсатишни тубдан яхшилаш керак. Лекин бу вазифа ҳам етарли адо этилмаяпти. Чорва молларда учраб турадиган турли хил касалликларга қарши кураш яхши йўлга қўйилмаган. Натижада чорва моллар нобуд бўляпти.

Автоном республикада молларнинг зотини яхшилашда бир қанча ютуқлар қўлга киритилди. Лекин бу соҳада ҳали кўп ишларни бажариш керак. Бунда биз Ўзбекистон ветеринария илмий-текшириш институти, Самарқанд қишлоқ хўжалик институти олимларининг ёрдамига муҳтожмиз. Чорвачиликни ривожлантиришда мутахассисларнинг роли айниқса катта. Бизда чорвачиликнинг сир-асрорини биладиган, ўз касбини жонидан севадиган кадрлар анчагина бор. Масалан, Сердали Маденов, Санбой Қўшмуротов, Исабек Жаметов, Абдувоҳид Алданишов, Қарши Кенжабоев, Давлатбой Ўринбоев каби илғор чорвадорларни ҳамма ҳурмат қилади. Партия ташкилотлари бу илғорларнинг тажрибаларини кенг ёйиш учун пропаганда ишининг ҳамма форма ва методларидан фойдаланишлари керак.

Ҳамма ерда бўлгани каби, Қорақалпоғистонда ҳам чорвачиликни ривожлантиришнинг бой резервлари мавжуд. Ҳамма гап ана шу резервлардан оқилона фойдаланиш, чорвачиликни ривожлантиришнинг муҳим масалаларини ҳозиржавоблик билан ҳал қилишда қолган. Қорақалпоғистон АССР партия ташкилотлари, ҳамма коммунистлари чорвачиликни илғор соҳага айлантириб, унинг маҳсулдорлигини ошириш йўлида бутун кучларини ишга соладилар.

А. МУРТАЗОЕВ,

Қорақалпоғистон область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири.

ПРОПАГАНДИСТ МУЛОҲАЗАСИ

СУҲБАТИНГИЗ ЖОНЛИ БЎЛСИН

Коммунистик партия кадрларнинг, коммунистларнинг сиёсий онги ва назарий билимини ошириш ҳақида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. Ўтган йилдан бошлаб партия ўқувининг янги системаси жорий қилинди ва бу яхши натижа берди. Партия ўқувининг бошланғич, ўрта ва олий звеноларга бўлинганлиги тингловчиларга ўқишнинг у ёки бу шаклини танлаш имкониятини берди. Шунингдек, янги система тингловчиларнинг маркcча-ленинча назарияни атрофлича чуқур ўрганишларига кенг йўл очди.

Ўтган ўқув йилида Киров номли колхознинг 30 дан ортиқ коммунисти ва партиясиз активи партия ташкилоти ҳузурида ташкил қилинган бошланғич сиёсий мактабда ўз сиёсий билимларини оширди. Чигит экиш даврида ҳам сиёсий мактаб машғулотларининг мунтазам ўтиб турганлиги коммунистларнинг ўз назарий билимларини оширишга қизиқишлари зўр эканлигини кўрсатди.

Ўтган ўқув йилида биз В. И. Лениннинг қисқача биографиясини, «Сиёсий билим асослари» дан эса «Совет социалистик жамияти» бўлимини ўргандик. Тингловчилар ўқув йилининг охирларида КПСС XXIII съездининг материалларини ўргандилар. «Коммунистик қурилишда партия ролининг ортиб бориши» темаси бўйича якунловчи машғулот ўтказилди.

Мен пропагандист сифатида темани тингловчиларга пухта тушунтиришга, кўргазмали материаллардан фойдаланишга ҳамда колхознинг ҳаёти билан узвий боғлашга ҳаракат қиламан. Машғулотни юксак савияда, қизиқарли ва жонли ўтказиш учун кўп тайёргарлик кўриш кераклиги, темага оид адабиётлардан фойдаланиш албатта лозимлиги ҳар бир пропагандистга маълум. Бусиз машғулот юқори савияда ўтмайди. Мен доим ана шу қоидага амал қилиб иш тутаман.

Бу йилги ўқувга ҳозирдан тайёргарлик кўряпман. Тингловчиларнинг активлигини янада ошириш мақсадида ҳозир уларга мунтазам топшириқлар бериб бораётирман. Бу билимларни ҳар бир тингловчининг пухта ўрганишига замин ҳозирлайди.

Шуни ҳам айтиб ўтишим керакки, ўтган ўқув йилида бирмунча қийинчиликларга дуч келдик. Бунинг сабаби — биринчидан ўқув қўлланмалари етарли бўлмади, кўргазмали материаллар ҳам кам бўлди.

Янги ўқув плани ва программасига кўра бошланғич сиёсий мактабларда фақат В. И. Лениннинг қисқача биографияси ҳамда сиёсий билим асослари ўрганилади. Бу пропагандистдан ҳам, тингловчидан ҳам кунт ва масъулият талаб қилади. Партия ўқувининг ҳамма звенолари учун дарслик ва ўқув қўлланмалари, жумладан бошланғич сиёсий мактаб, марксизм-ленинизм асослари мактаблари учун хрестоматия нашр этилгани пропагандистлар ва тингловчилар учун катта қулайликлар яратди. Бу эса ҳамма ерда машғулотларни нормал ва юксак савияда ўтказиш учун имкон беради.

Бироқ партия ўқуви системасини кўргазмали қуроллар билан таъминлаш кўнгилдагидек эмас. Серияли сиёсий плакатлар район партия маорифи кабинетларигагина келади. Ўқув плани ва программалари каби дарслик, ўқув қўлланмалари, кўргазмали қуроллари ҳам район парткабинетларидан бошланғич партия ташкилотларига тарқатилса яхши бўлар эди. Қишлоқ жойларда партия маорифининг ҳамма шохобчаларини етарли кўргазмали қуроллар билан таъминлаш анча қийин. Шу сабабли район партия комитетлари ҳар бир қишлоқ совети территориясида жамоатчилик асосида парткабинет ташкил қилсалар мақсадга мувофиқ бўларди. Шунда пропагандистларга қулайлик туғиларди. Чунончи, бизнинг колхозимиз марказдан 16 километр узоқда, ундан кўргазмали қуроллар олиб фойдаланиш ноқулай.

Пропагандистлар меҳнатини рағбатлантириш лозим. Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия республикаларида пропагандистларга ташаккурнома, фахрий ёрлиқ берилмоқда. Уларнинг номини ҳурмат таҳтасига ёзиш, пропагандистларнинг кечаларини ўтказиш каби формалардан фойдаланилмоқда. Матбуот орқали яқинда Фарғонада область пропагандистларининг кечаси ўтказилганлигини эшитиб жуда мамнун бўлдим. Аммо бундай кечалар афсуски оз ва ҳамма ерда ўтказилмаётир. Пропагандистларни рағбатлантиришнинг ҳар хил воситаларидан фойдаланиш партия ўқувининг савиясини янада оширишда катта роль ўйнайди.

В. ХОЛМАТОВ,

Янгийўл районидаги Киров номли колхознинг пропагандисти.

Аҳил оилалар даврасида

ОНА МЕҲРИ

— Мана, ойижон! Ҳаммаси тайёр. Энди нима қилай? — сўради келин назокат билан.

— Бўпти, Мактубахон! Кеч бўлиб қолди, энди болаларни ювинтириб, кийинтиринг, Гавҳар! Келақолинг, она қизим, мантини тугишда Маҳмудага ёрдамлашиб юборинг. Ҳадемай ҳаммалари ишдан келиб қолишади. Пиёздогини ўзим қовуриб қўя қолай.

Санобар хола келинларига режаси билан иш тақсимларкан, ўзи ҳам бекор ўтирмайди. Ҳилпираб ёнаётган оловга қараб туриб, мийиғида кулиб қўйди. Манглайидаги ажинлари салгина йиғилди-ю, яна ёйилди. Кенжа келинининг эркатойлиги, мулойимлиги эсига тушиб кетдими, ёки боягн «Менинг чин ойим бўлсангиз, тўғрисини айтинг, баҳорга сиз учун кўйлакнинг қанақасидан олиб берайлик?» деб манглайини силаганига эриб кетдими, ҳарқалай:

— Қизи тушмагурларей, —деб қўйди пиёзни жаз-жуз қовураркан.

Санобар хола ўзининг шундай кунларга етганидан севина-севина ишини давом эттирарди. Юмушини бири олиб, бири қўйиб, ҳовлида куйманишиб юрган келинларини кўриб қувонмайдими, ахир.

«Бола-чақаларнинг роҳатини кўргин!» дерди Санобар холанинг отаси ёшлигида. Роҳат деганлари шу эканда.

Бирдан хонада қаҳ-қаҳ кулги эшитилди. Кулгининг сабабини билмаса-да, қайнона ҳам уларга қўшилди. «Нима гап?» дея сўрамади ҳам. Чунки бундай шодихуррамлик бу оилага одат бўлиб қолган.

— Ойи, мана бу неварангизга бир қаранг. Циркдаги қизиқчиларга тақлид қилиб, ҳадеб кулдиравeради-я.

Таннозларнинг кўчада сумка қўлтиқлаб юришини кўрсатаётган неварасига қараб Санобар хола ҳам кула-кула кўзларидан ёш чиқиб кетди.

— Ўғил бола бўлсанг ҳам, жуда келтирасан-да, ҳа боласи тушмагурей!

Ана шундай хушчақчақ оилаларни кўрганингизда уларнинг шодликларига шерик бўлгингиз келади.

Эҳтимол, Санобар хола Қодированинг кимлигига қизиқарсиз. У Тошкентнинг Киров райони, Баҳор кўчасидаги 49-уйда яшайди. Ҳаётида 63 баҳор билан учрашган. Турмуш ўртоғи Рашид ака Қодиров билан ҳамкорликда шу оилада вояга етказган беш фарзанди жигарбандларининг тарбиясини ўйлаб ҳар қандай қийинчиликларни мардонаворлик билан енгган бахтиёр она.

1962 йилда Санобар хола ўз умр йўлдошидан жудо бўлгандан кейин фарзандларининг тарбияси ҳақида кўп қайғурди. Ҳа, у ўз оналик бурчини шараф билан оқлади. Фарзандлари ҳам ота-оналарининг юзини ерга қаратмадилар, уларнинг измларидан чиқмай ўқидилар, илм олдилар. Бу азиз фарзандлар уларга таълим берган она-Ватанимизнинг ҳам эркатойлари бўлиб қолишди. Мўътабар она 4 ўғли, 4 келини ва 13 набираси билан бир уйда ҳаёт кечиради.

Шундай иноқ, бахтиёр оилалар ҳаётини орзу қилсанг арзийди.

Э. ТУЛАГАНОВ,
М. УСМОНОВА,

Тошкент шаҳар 8- мактаб-интернат ўқитувчилари.

ҚУВОНЧЛИ ХАБАРЛАР

Амударё дельтасидаги ондатра овланадиган ҳавзаларда ана шу мўйнабоп ҳайвонларни ялпи овлаш бошланди. Тайёрловчилар овчилардан териларнинг дастлабки туркумини қабул қилдилар.

Мўйноқ ондатра овловчилари бу йил мавсумда 180 мингта, ёки ўтган йилда тайёрланганидан 60 мингта кўп қимматли мўйна топширишга қарор бердилар.

●

Шўрчи нефть манбаида кон барпо этишга киришилди. Бу ерда «қора олтин» казиб чиқаришни автоматлар бошқарадиган бўлади. Қоровулбозор посёлкасидан бу ергача 40 километр узунликдаги алоқа линияси тортилди. Қоровулбозор посёлкасида диспетчерлик пункти жойлашади. Кон ускуналари ана шу алоқа линияси орқали узоқдан туриб бошқарилади.

●

Бухоро областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга полиз маҳсулотлари сотиш йиллик топшириғини муддатидан олдин бажардилар. Бухоро областидаги хўжаликларнинг полизларидан 7 минг тоннадан кўпроқ маҳсулот йиғиштириб олинди ва давлатга сотилди.

●

Самаркандлик соҳибкорлар мўлжалланган маррага етдилар: узум сотиш топшириғи ошириб бажарилди. Колхоз ва совхозлар 320 минг центнер ёки планда белгиланганидан 20 минг центнер кўп узум сотдилар. Булунғур, Самарқанд, Ургут, Иштихон районларидаги хўжаликлар планни анча ошириб адо этдилар.

Соҳибкорлар топшириқдан ташқари 50 минг центнер узум сотишга қарор қилдилар.

ЧОРВА ФЕРМАЛАРИДА

Ҳалимахон Олимхўжаева Охунбобоев районидаги Ленин номли колхознинг энг ёш сут соғувчиси. У ўз меҳнатига ихлос қўйганлиги сабабли кишилар орасида тез обрў қозонди. Бу йил ўзига бириктирилган сигирлардан 27930 килограмм сут соғиб олишни планлаштирган эди. У яқинда 28100 килограмм сут соғиб олиб, йиллик планни тўққиз ойда адо этди. Шундай қилиб, у ҳар бир бош сигирдан 1480 килограммдан сут соғиб олди. У яна 600 килограммдан сут соғиб олмоқчи.

И. КАМОЛОВ.

●

Андижон область, Задарё районига қарашли «Гулбоғ» совхозининг чорвадорлари давлатга 106 тонна гўшт етказиб бериб, йиллик планни муваффақиятли адо этдилар. Шунингдек, совхоз чорвадорлари жун сотиш планини ҳам бажаришга муваффақ бўлдилар.

Б. МАҲМУДОВ.

●

Янгибоғ районидаги «Ленинизм» колхозининг ўртоқ М. Нусуров мудирлик қилаётган чорвачилик фермасида қишловга тайёргарлик ишлари яхши олиб борилаётир. Сигирхона, бузоқхона ва чўчқахоналар сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди. Етарли миқдорда ем-хашак жамғарилди.

Х. ҚУҚОНОВ.

●

Ғаллаорол район чорвадорлари давлатга 4550 центнер жун етказиб бериб, йиллик планни бажардилар. Районда давлатга жун сотиш давом эттирилмоқда.

А. СОРИБОЕВ.

3 МИЛЛИОН 750 МИНГ ТОННА УЧУН!

Ўзбекистон ССР районларида пахта тайёрлаш ва машина теримининг бориши тўғрисида 1966 йил 11 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар ва районлар, иккинчи стун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта, учинчи стун — машинада терилган пахта.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
ЯККАБОҒ	100,87	167,80
Шаҳрисабз	93,69	145,65
Ғузор	89,40	53,47
Косон	83,63	85,13
Чироқчи	80,73	84,43
Қамаши	78,63	70,45
Қарши	68,34	68,09
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Оққўрғон	92,15	105,99
Юқори Чирчиқ	87,77	182,33
Бўка	84,49	104,12
Урта Чирчиқ	83,53	98,18
Оржоникидзе	80,61	86,20
Калинин	80,30	74,50
Бекобод	78,07	84,38
Янгийўл	74,97	81,49
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
БОЙСУН	117,10	—
Шўрчи	82,31	87,03
Жарқўрғон	82,16	101,40
Сариосиё	79,37	76,44
Денов	78,33	79,64
Термиз	60,64	64,48
Шеробод	56,01	70,90
БУХОРО ОБЛАСТИ		
КОНИМЕХ	100,20	—
Бухоро	84,84	136,47
Қоракўл	76,85	72,91
Вобкент	73,45	79,93
Ромитан	72,42	75,00
Навоий	68,66	95,34
Коғон	67,41	71,00
Ғиждувон	57,84	72,36
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пайариқ	76,57	69,68
Хатирчи	73,12	72,97
Нарпай	72,92	88,67
Самарқанд	71,10	83,94
Пастдарғом	70,44	66,29
Каттақўрғон	69,16	59,77
Иштихон	66,63	54,72
Ғаллаорол	65,54	—
Булунғур	64,69	61,08
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Тахтакўпир	88,98	95,29
Хўжайли	83,62	58,88
Кегайли	75,87	73,47
Қўнғирот	69,11	65,88
Беруний	62,41	46,11
Чимбой	59,83	45,65
Амударё	56,49	38,15
Тўрткўл	54,40	34,35
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	77,15	63,78
Ленинград	72,92	71,67
Бағдод	71,57	76,25
Олтиариқ	69,61	94,45
Узбекистон	67,99	67,72
Поп	67,33	72,53
Охунбобоев	58,81	61,29
Қува	57,77	65,48
Фарғона	41,06	37,04
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Бўз	92,01	120,92
Задарё	76,93	100,53
Москва	70,39	89,29
Избоскан	70,02	78,14
Балиқчи	68,28	87,32
Андижон	67,48	58,49
Ленин	67,10	61,35
Учқўрғон	66,28	80,27
Хўжаобод	62,00	69,69
Янгиқўрғон	59,03	67,09
Наманган	57,77	45,13
Қўрғонтепа	53,99	67,02
Чуст	53,77	55,12
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Жиззах	81,72	78,65
Киров	66,93	96,66
Боёвут	64,33	90,46
Пахтаорол	64,27	95,30
Еттисой	61,50	83,74
Гулистон	59,13	74,43
Сирдарё	56,41	71,78
Янгиер	55,57	51,75
Ильич	53,36	39,90
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Шовот	66,91	55,45
Янгиариқ	58,54	31,98
Ҳазорасп	54,08	37,12
Хива	53,19	29,51
Урганч	49,95	34,19
Гурлан	47,46	31,82

Хўжаобод районидаги Карл Маркс номли колхоз далаларида ҳаёт булоқдек мавж урмоқда. Айниқса кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилган чеварлар мусобақада ғолиб чиқмоқдалар. Ҳаваскор фотомухбиримиз ўртоқ Умид Раҳимов яқинда шу колхоз далаларида бўлиб, илғор теримчилардан Фотима Раҳмонова ва Рўзихон Аҳмедова ўртоқларни суратга олган. Уларнинг ҳар бири кунда 140-160 килограммдан пахта териб хирмонга барака қўшмоқда.

ЕМ-ХАШАК ЖАМҒАРИНГ

Ўзбекистон ССР районларида дағал хашак тайёрлаш ва силос бостиришнинг бориши ҳақида 1966 йил 10 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи стун — районлар ва областлар; иккинчи стун — тайёрланган дағал хашак; учинчи стун — силос бостириш.

Гурлан	100,3	72,3
Янгиариқ	100,2	86,2
Ҳазорасп	100,1	85,1
Шовот	100,0	89,3
Хива	100,0	80,9
Урганч	93,3*)	94,4
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	99,3	83,9
Боёвут	145,3	124,2
Сирдарё	107,3	119,8
Пахтаорол	106,7	84,2
Жиззах	106,6	64,8
Зомин	103,8	62,6
Фориш	102,7	—
Киров	97,7	96,1
Гулистон	83,4	68,7
Еттисой	74,2	69,7
Янгиер	50,1	60,4
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	98,6	83,2
Термиз	119,1	52,5
Жарқўрғон	102,2	57,1*
Шеробод	96,6	42,7*
Шўрчи	95,7	46,5
Бойсун	88,3	100,0
Сариосиё	80,8	86,1
Денов	80,2	64,7
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	92,2	60,3
Бўз	97,7	44,1
Учқўрғон	88,9	91,0
Избоскан	88,8	86,5
Москва	88,6	76,2
Чуст	88,4	84,4
Балиқчи	87,3	41,6
Наманган	85,6	59,2
Янгиқўрғон	84,5	85,9
Андижон	83,6	77,4
Қўрғонтепа	82,8	71,4
Хўжаобод	81,4	76,6
Ленин	75,7	94,4
Задарё	70,3	69,1
АНДИЖОН ОБЛАСТИ БУЙИЧА	85,0	76,3
Самарқанд	101,9	75,3
Пайариқ	101,2	42,2
Ургут	95,7	89,6
Ғаллаорол	88,8	33,9
Нурота	84,4	36,2
Каттақўрғон	83,3	37,8
Булунғур	81,5	62,5
Хатирчи	78,0	45,5
Иштихон	77,6	57,4
Нарпай	77,1	100,0
Пастдарғом	54,3	46,8
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ БУЙИЧА	81,9	56,9
Янгийўл	107,3	82,4
Оржоникидзе	105,5	84,7
Бўка	90,8	75,6
Калинин	84,1	91,9
Юқори Чирчиқ	78,7	90,9
Оққўрғон	70,2	116,2
Урта Чирчиқ	68,0	95,7
Бекобод	45,4	45,1
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	80,2	86,8
Ленинград	90,5	125,8
Киров	90,4	77,9
Охунбобоев	88,7	76,5
Қува	85,0	121,1
Бағдод	79,9	64,8
Олтиариқ	74,8	62,0
Узбекистон	72,3	55,5
Поп	66,5	77,6
Фарғона	55,4	57,8
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ БУЙИЧА	77,0	76,4
Қўнғирот	94,5	77,8
Тахтакўпир	71,0	89,5
Тўрткўл	67,7	33,0
Беруний	66,2	28,8
Амударё	63,2	33,8
Чимбой	61,1	79,5
Хўжайли	59,4	40,0
Мўйноқ	52,8	—
Кегайли	51,9	61,6
Нукус шаҳри	18,3	58,8
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР БУЙИЧА	67,0	56,3
Конимех	98,7	—
Коғон	94,5	35,3
Бухоро	86,8	38,6
Ромитан	81,5	43,0
Навоий	79,4*	45,2
Қоракўл	76,4	22,1
Вобкент	66,4	68,4
Ғиждувон	50,8	57,9
Томди	10,9	—
БУХОРО ОБЛАСТИ БУЙИЧА	64,2	45,7
Косон	52,6	34,1
Яккабоғ	51,2	37,5
Шаҳрисабз	46,0	41,6
Чироқчи	44,7	22,4
Қамаши	41,8	18,5
Қарши	37,5	24,4
Ғузор	32,3	12,3
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ БУЙИЧА	43,1	31,5
РЕСПУБЛИКА БУЙИЧА	75,9	68,6

Изоҳ* — маълумотлар текширишда аниқланган.

ЗАЙНАБ ВА ОМОН

Ойгул билан Бахтиёр қўшиғини куйларкан, шоир мингминг йиллар мобайнида халқ юрагида яшаб келган орзу-армонларни, қанотли умидларни тараннум этганди. Улуғ Октябрь инқилобига қадар бахтиёрлар, ойгуллар мурод-мақсадига етиша оладиган днёр эртаклардагина бўларди. Асрий орзулар улуғ замонамиздагина рўёбга чиқа бошлади. Озод, меҳнатсевар инсон бутун улуғворлиги билан камолат сари одим ташлади. Давр, онг, тонг, уйлар, ўйлар, куйлар, тўйлар янгича бўла бошлади. Буни юракдан сезган шоир достонни бошларкан:

Сўйлаб берай Зайнаб ва Омон,
Севгисидан бир янги достон, —

дедики, бу қиссанинг сўнггида Ойгул билан Бахтиёр янглиғ севишганлар — Зайнаб билан Омон эртакда эмас, ҳаётда бирбирларини топдилар.

... Қишлоқ ўртасида маърифат ўчоғи — Ҳамид Олимжон номли мактаб эшиклари ҳар йили файзли сентябрь тонгида меҳнат аҳлининг фарзандларига кенг очилади. Юракларни тўлқинлантирувчи қўнғироқ овози эшитилади. Дарслар кетидан дарслар бошланади. Ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси Ортиқ Наврўзов янги дарс мавзусини айтади:

— Болалар, бугун шоир Ҳамид Олимжоннинг «Зайнаб ва Омон» достонини ўтамиз...

Ўқитувчи ўз бахтини, ўз толеини ўзи яратган, муҳаббат эркинлиги учун эски урф-одатларга қарши кўксини қалқон қила олган, достонда тараннум этилган кишилар ҳаётда борлигини кўрсатгани мисол учун узоққа бориб ўтирмайди.

... Бундан ўттиз йилча муқаддам шоир «Зайнаб» деган очерк ёзди. Бу ажойиб лавҳада Зайнаб тортган азоб-уқубатлар, ҳасрат-надоматлар, «айиқ катагига ўхшаган кичкина пастак бир уйда уч аёл киши туриши», «эллик уч яшар кампир ва унинг икки ёш қизи шу уйда гадойларча кун кечиришни» дард билан кўрсатилганди. Ҳамид Олимжон ўттизинчи йилларгача бўлган оч-юпун, қашшоқ, гадо, хор қишлоқларни, қишлоқиларни кўзи билан кўриб, ёзган эди. Бундай қишлоқлар Фарғона водийсида, Сирдарё бўйларида, балки Зарафшон соҳилларида бўлгандир. Эҳтимол, бухоролик машҳур пахтакор Файзулла ота Юнусовнинг туғилган жойи — «Бой хотин» қишлоғидир. Ажаб эмас, Фришкент қишлоғидир. Ҳозир «Зарафшон» колхози жойлашган қишлоқдир.

Зайнаб опа Омонова ҳозир шу Фришкент қишлоқ Советининг раисаси.

— Ия, ўша Ҳамид Олимжон ёзган Зайнаб опами?

— Ҳа, худди ўша кишининг ўзгинаси.

— Омон ака-чи?

— Нимасини айтасиз, лаънати уруш кўпларнинг ёстиғини қуритди. Омон Нарзуллаев ҳам 1941 йилда, Улуғ Ватан уруши бошланиши биланоқ фронтга кетди. 1943 йилда Смоленскдан қора хат келди. Ўша пайтда бирйонгина қизи Қодира беш ёшда, ўғли Тельман икки ёшда эди.

Вақт тез ўтиб кетади. Қодира энди тўрт фарзанднинг онаси. Ўғли Мизробжон, қизлари Дилрабо, Дилфуза, Комила бирам ширин-шакарки, буларни Омон ака кўрса, набираларини эркаламасмиди, кўнгли тоғдек кўтарилмасмиди?! Тельман Омонов медицина билим юртини тамомлаб, «Гулистон» колхозида медицина пунктининг мудири. Унинг ўғли Нуъмонжон, қизлари Дилбар, Ҳулкар, Диломнинг хушчақчақ кулгисини эшитганда, Омон ака дунёда ўзини энг бахтиёр одам деб билмасмиди?!

Суратда Зайнаб ОМОНОВА.

Биз Зайнаб опадан шоир Ҳамид Олимжон билан учрашгандаги таассуротларини сўрадик.

— Москвадан Ленин орденини олиб қайтаётгандим. Михаил Иванович Калининнинг ўзи орденни тақиб қўйгани боягидек эсимда. Тожихон Тўраева, тошкентлик Ҳавохон, тожикистонлик Мамлакат ҳам бор эди. Ҳамид ака билан биринчи марта Тошкентда меҳмонхонада суҳбатлашдим. Орадан сал ўтгач, у киши Бухоро пахтакорларининг кенгашига келганида, бизникига ҳам кирди. Мен «Зарафшон» колхозида бригада бошлиғи эдим. 25 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олгандим.

Файзулла ота Юнусов звено бошлиғи эди. Гектаридан 57 центнердан пахта топширганди. Ўша вақтда колхознинг 150 гектар ери бўлиб, бисотида бори битта трактор эди.

Зайнаб опа тракторчи Истам Мусаев билан бўлган бир воқеани эслаб, бизни роса кулдирди. Қишлоқда яккаю ягона рулчи — Истам аканинг устоди Комаров деган киши экан. Бир куни Истам ака устасининг йўқлигида тракторни юргизишга юргизибди-ю, сира тўхтатолмабди. Комаров Бухорога кетган экан. Тракторни тўхтатиш учун Ғиждувондан Бухорога чопар юборишга мажбур бўлишган экан.

Ҳозирги «Зарафшон» колхозида 200 дан ортиқ турли трактор, шу жумладан 13 терим машинаси бор. Бу «зангори кема»ларни шу ерлик йигит-қизлар моҳирлик билан бошқараётир. Хирмонга барака киритаётганлар ҳам шулар. «Зарафшон» колхозининг аъзолари 1600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 35 центнердан пахта топширамиз деб, шу кечакундузда суръатга қанот боғламоқдалар.

«Зарафшон» колхози қишлоғи тобора обод, кўркам бўлаётир, қишлоқ Советида 1800 хўжалик бор. Шулардан мингдан ортиқ хўжалик янги уйларга кўчиб чиқишган. Йўллар асфальтланган. Радио, телевизор, телефон, газ, клуб, кинотеатр, шинам шийпонлар, ҳаммом, кутубхона қишлоқ маданияти тобора ўсаётганлигидан дарак бериб турибди.

Ҳаммадан ҳам одамлар ўсиб, камол топди. Кўпчилик хат-саводсиз қишлоқда энди ҳамма билимдон. Ўрта мактаб ўқитувчиларининг деярли ҳаммаси шу қишлоқлик кишилардир. 65 киши қишлоқ Советининг депутати. Зайнаб Гадоева, Тўхта Ражабова, Иброҳим Қурбонов сингари маҳаллий Совет депутатлари қишлоқни тобора обод қилиш, турмуш маданиятини ошириш учун астойдил курашмоқдалар. Зарафшон соҳилида колхозчилар учун дам олиш уйи қурилади. Янги кутубхона ҳам жамоатчилик асосида қад кўтаради. Буларнинг барида Зайнаб опа ҳам бош-қош.

Зайнаб Омонова 1939 йилгача колхозда бригадир бўлиб ишлади. Кейин Бухорода ўқиб, 1939 — 1941 йилгача район Советн ижроия комитети раисининг ўринбосари, 1941 йилдан 1950 йилгача район партия комитетида инструктор, бўлим мудири бўлиб ишлади. Мана ўнбеш-ўн олти йилдирки, қишлоқ онахони, қишлоқ Советининг раисаси.

Бугунги қишлоқнинг ҳусн-латофатига, одамларнинг бирибирига бўлган муҳаббат мурувватига, маърифатпарварлигига қараб қувонасиз. Янги урф-одатлар. Янгича тўйлар. Янгича ўйлар!

Зайнаб мисолида, шу бир қишлоқ тимсолида мамлакатимизда, ҳаётимизда юз берган буюк ўзгаришларни пайқаш қийин эмас.

Атоқли адибимиз Ҳамид Олимжон «Файзулла ота Юнусов» сарлавҳали мақоласида ўтмишдаги қишлоқни тасвирлаб, бундай деб ёзганди:

«Бой хотин»да одамлар фақирларча кун кечирадилар. Пастак-пастак зах ва қоронғи уйларда кишилар туғилиб, яшаб ва ўлиб турадилар. Бу ерда туғилиш белгисиз бўлгандай, ўлим ҳам ҳеч қандай аҳамият қозонмайди. Одам туғилади, уни йўргаклаб олиб бешикка соладилар, вояга етади — ўлгундай ишлатадилар; бутун ноз-неъматни бор этади — ўзини оч ва яланғоч қолдирадилар; ўлади — битта кафанни ҳам зўрғатдан кўзлари қияди, элтиб кўмадилар ва уйга қайтгунча уни эсдан чиқарадилар».

Ўтмишда шундай эди, балки бундан бешбаттар эди. Миллион-миллион зайнаблар ожиз, фақир эди. Бахтимизга Ленин қуёши, башарият қуёши ҳаётбахш нур сочди.

... Кундузи офтобнинг, оқшомда ойнинг ҳаваси келадиган қишлоқ. Бу ерда ҳар кимнинг изи, ўз ўрни бор. Одам қадр топган. Жисми йўқолган кишиларнинг ҳам номи бор, тириклар орасида исми бор. Ҳамид Олимжон номли мактабнинг ёруғ хоналарида шеър ўқиляпти. Ҳаёт шеърияти янграяпти! Зайнаб опа юрган йўлида ўйлаб, севишиб теккан ёрини, ўзи бир маҳаллар ўқиган мактабдаги дугоналарини эслаб кетяпти. Қаердадир бир қуш сайрагандек бўлди. Булбулмикан? Кузакда булбул нима қилади-а. Балки, Смоленск ўрмонларидан келиб қолгандир. Юраги пок, мард Омоннинг номини айтиб сайраётганмикан? Ёки оддий қишлоқ қизйигитини улуғлаган, уларга ҳайкал ўрнатиб, ўз номини ҳам мангу ўчмас қилиб кетган шоир номини такрорлаётганмикан.

Бунда асло қора кун йўқдир,
Бунда мотамсаро кун йўқдир.
... Бунда орзу қозонади от,
Бунда севги ёзади қанот.

Ҳа, бу ерда одамнинг изи, чироғи ўчмайди. Одам ўз тақдирини, ўз бахтини қўли билан яратади. Бу ерда меҳнат, ижод кишини улуғлайди!

Ҳамид НУРИИ,
Талабой НАЗИРОВ,
Ражаббой АВЕЗОВ,
Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Зарафшон» колхози.

ТОШКЕНТ ЗИЛЗИЛАСИ: ИЛМИЙ ХУЛОСАЛАР ВА МУАММОЛАР

Маълумки, шу йилнинг 26 апрель тонготарида Тошкент аҳолиси кучли зилзиладан уйғонди. Унинг манбаи шаҳарнинг марказий қисмида бўлган. Ер силкиниши натижасида эски биноларнинг кўпчилиги ёрилди, айрим деворлар қулади.

Хўш, Тошкент зилзиласи қандай рўй берди? Ер вертикаль равишда, тез-тез қимирлаб турди. Шунинг учун ҳам у биноларга катта зарар етказди. Зилзилага бардошли қилиб қурилган замонавий бинолар эса шикастланмади.

Тошкентда 1868 йилнинг 4 апрелида ҳам худди шундай гумбурлаган товуш аралаш зилзила бўлиб, ер вертикаль равишда қимирлаб турган эди. Тошкент районида бундан ташқари ҳам бир неча марта озроқ куч билан ер қимирлаганлиги тўғрисида маълумотлар бор.

Зилзиланинг шиддати сейсмик тўлқинларининг кучи билан аниқланади. Буни махсус асбоблар ёрдамида ҳисобга олиш мумкин. Дунё практикасида бу кучланиш магнитуда билан ўлчанади. Тошкент зилзиласи шу ҳисобдан 5,3 га тўғри келади. Ер юзида ҳар куни юзлаб ана шундай зилзилалар бўлиб туради. Жаҳондаги энг кучли зилзилалар эса 9 магнитудадан ошмайди.

Зилзиланинг кучи, унинг биноларга етказадиган зарари балл билан ўлчанади. Магнитудадан ташқари зилзила марказининг қанчалик чуқурликда жойлашганлиги, эпицентр орасидаги масофа, тупроқнинг хусусиятлари ҳам бунга ўз таъсирини кўрсатади. Одатда ер 7 ва ундан ошиқ балл билан қимирлаганда бинолар шикастланади.

Тошкент зилзиласи тўсатдан бўлди. Афсуски, фанимиз ҳали бундек табиий офатларни олдиндан айтиш, огоҳлантириб қўйиш имкониятига эга эмас. Лекин бўлаётган зилзилаларнинг шиддати СССР Фанлар академияси ва иттифоқчи республикалар олимлари коллективларининг кучи билан тузилган СССР районларининг сейсмик картасида кўрсатилган даражадан ошгани йўқ. Шу картада Тошкент 8 баллик зонага кириши кўрсатилган.

Тошкент зилзиласи ва шу атрофдаги бошқа ер қимирлашлар тектоник характерга эга бўлиб, бу — тоғлар пайдо бўлиши жараёни билан боғлиқдир. Ҳозирги мавжуд тоғлар шундан далолат берадики, ер қатламлари ҳамиша ҳаракатда бўлиб туради. Агар тоғлар ўсиб турмаганида сел ва қаттиқ шамоллар Ер шарини миллион йиллар давомида теп-текис қилиб ташлаган бўларди. Ҳолбуки бизнинг Ер шаримиз тўрт миллиард «ёшдан» ҳам ошган.

Ер қатламларида рўй берадиган деформация жараёнида кучланиш пайдо бўлади. Бу кучланиш натижасида тектоник зилзилалар рўй бериб, у тоғларнинг ва жарликларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлади. Ер остидаги кучланишнинг ҳаракат қилиши натижасида қатламларда ёрилишлар пайдо бўлади. Унинг блоклари ё кўтарилади, ё пастга тушади. Гоҳо горизонтал ҳолда туриб қолади. Бунинг сирлари ер қатламларида бўлиб, бу ҳол қатламларнинг физикавий, химиявий жараёнлари билан боғлиқдир.

Тошкент Тянь Шань тоғлари билан Қизилқум текисликлари ўртасидаги зонада жойлашган. Шаҳарнинг шимоли-шарқий томонида Каржантов тизмалари бор. Бу ерда бундан 200 миллион йиллар аввал шаклланган қадимий полиозой жинслари мавжуд. Тошкентнинг шимол томонида Каржантов тизма тоғларининг бир неча тепаликлари чўзилиб ётибди. Ана шу тепаликлар бу районда ер қатламларининг анча интенсив кўтарилганлигини кўрсатади. Шу ерда ва шимолроқда қадимий полиозой қатламлари (фундамент) 1-1,5 километр чуқурликда жойлашган. Жануброқда эса бу қатламлар эгилиб кетиб (флексур) 2,5-3 километр чуқурликда жойлашган. Шундай қилиб Тошкентнинг шимол томонидаги ер қатламлари жануб томондаги қатламларга нисбатан геологик жиҳатдан секин кўтарилади.

Тўғри, бундай ҳаракатлар нотекис рўй беради. Агар бундай жараёнлар тез рўй берса ер қатламида кучланиш ҳосил бўлади. Кучланиш жуда зўрайиб кетса, қатлам унга бардош бера олмай ёрилади, зилзила рўй беради. Ўзбек геологлари ва геофизиклари ўтказган изланишлар натижасида Тошкентнинг остида ва икки чеккасида полиозой қатламида (фундамент) ёрилган жойлар борлиги аниқланди.

Қатламларнинг ёрилиши, ҳаракати натижасида жар ё тепаликлар ҳосил бўлади. Ўрта Осиё сейсмик станциялари берган маълумотларга асосланиб, Тошкент зилзиласининг схемасини тузиш

ПРАВДА

мумкин. Кузатишлар натижасида шу нарса аниқландики, шимолий блокда меридионал йўналиш бўйича узилиш пайдо бўлган. Агар шу узилиш унча катта бўлмай, у полиозой фундаментдан анча чуқурда (Тошкентдагидек) бўлса, ернинг устидаги биноларга унча шикаст етмайди.

Ер қатламининг мустаҳкамлиги ва сейсмик энергиянинг ҳаракатини ҳисобга олиб, зилзиланинг манбаини ва у ерда рўй берган ёрилишнинг тахминий ҳажмини аниқлаш мумкин.

Кучли зилзила натижасида ер қатламларида ўзгаришлар содир бўлади. У ерда ҳосил бўлган кучланиш атрофга тарқалиши мумкин. Бунинг оқибатида яна такрор ер қимирлашлар содир бўлади. Масалан, Тошкентда 700 мартадан ортиқроқ ер қимирлади. 10 ва 24 майда 5 ва 29 июнда, 4 июлда ер 7 баллдан кам бўлмаган куч билан қимирлади. Ўзбек олимлари бу тебранишлар бир ва икки интервалда, худди қоида тартибига тушиб қолгандек ҳар 12-14 кунда такрор қимирлаганини аниқладилар. Ана шу ҳолни ҳисобга олиб, Тошкент сейсмик станциясининг мудири В. Уломов кучли силкинишларнинг такрорланиш муддатини аниқлади.

Такрорий силкинишларнинг магнитудаси 4,5 дан 3,5 гача бўлди. Бу ер остидаги ҳаракатларнинг кучи 26 апрелда бўлган силкинишнинг кучига қараганда юз баравардан ҳам кўпроқ камайиб кетганлигини кўрсатади. Ўзбек сейсмологларининг далиллари бўйича асосий кучли зилзиланинг маркази 5-10 километр чуқурликда бўлган бўлса, кейинги ер силкинишларнинг маркази 2-3 километр чуқурликда бўлган. Маркази унча чуқурликда бўлмаган зилзиланинг қаттиқ бўлмаслигига сабаб — ернинг юқори қисмида қатламлар юмшоқроқ бўлиб, кучли энергиянинг тўдаланишига имконият йўқ. Такрорий силкинишларнинг цикл бўйича вақт-вақти билан давом этиб туриши эса, тоғ жинсларини механик хусусияти билан боғлиқ бўлса керак.

Тошкент зилзиласининг сабаблари тўғрисида ҳар хил фикрлар айтилди. Чунончи ер остида ўпирилиш юз берган, вулқон ҳаракат қилаётган эмиш ва бундан ҳам ваҳималироқ гаплар ҳам айтилди. Лекин геологик шароит ва ҳисоб-китоблар бу гапларнинг тўғрилигини тасдиқламади.

Ҳозир дунё сейсмологияси олдида зилзиланинг бўладиган жойини ва вақтини олдиндан айтиб беришдек муҳим, актуал вазифа турибди. Бу муаммонинг қийин томонлари ҳам бор. Чунки, зилзила билан боғлиқ бўлган тоғ пайдо бўлиш жараёни жуда секин рўй беради. Ернинг қатламлари эса ҳар хил. Турли мамлакатларнинг, шу жумладан совет олимлари зилзиланинг қаерда ва қачон бўлишини олдиндан айтиб бериш йўлларини қидирмоқдалар ва бу муаммони албатта муваффақиятли ҳал этадилар.

Ўз-ўзидан маълумки, табиий офатнинг рўй бериш вақти олдиндан айтилган тақдирда ҳам сейсмик райондаги бино ва иншоотларни шикастланишдан сақлаб қолиш мумкин эмас. Шу сабабли сейсмик зонадаги йирик шаҳарларда бинолар қурганда, тўғон ва бошқа йирик иншоотлар барпо этаётганда уни зилзилага бардош берадиган қилиб мустаҳкам қуриш керак. Бунинг учун махсус асбоблар ёрдамида шаҳар ва қурилиш майдонларидаги тупроқнинг силкиниш даражасини ўлчаш лозим. Бу тадбир зилзилага бардош берадиган биноларни планли равишда қуриш имконини беради. Афсуски, биринчи зилзиланинг Тошкентнинг турли пунктларида қандай таъсир этганлиги асбоблар ёрдамида аниқлаб олинмади.

Такрорий силкинишларнинг кучи ўзгариб туриши тўғрисидаги маълумотларни ҳам, эпицентр ва манбанинг чуқурлиги ўзгариб туриши тўғрисидаги маълумотларни ҳам синчиклаб ўрганиш, ҳисобга олиб бориш катта аҳамиятга эга. Тошкентда ҳисобга олиш пунктлари етарли бўлмаганлиги учун биринчи силкинишларнинг манбаи қандай ўзгариб турганлиги ҳисобга олинмай қолди. Кейинчалик бу иш яхши йўлга қўйилди.

Кўп йирик шаҳарлар ва қурилишларнинг зонаси ҳали геологик ва геофизик жиҳатдан кам ўрганилган. Ҳолбуки, ер қатламидаги ёрилишларнинг характери ва бошқа хусусиятлари зилзиланинг қандай куч билан содир бўлишини аниқлашда ёрдам берган бўлур эди.

Хуллас кучли зилзилаларнинг содир бўлиши ҳолатлари ҳали унча яхши ўрганилмаган. Бу соҳада қидирув ишларини кучайтириш зарур. Бунинг учун эса СССР Фанлар академияси, иттифоқчи республикаларнинг академиялари, «Гидрометслужба», Геология министрлиги ва «Госстрой» кучларини бирлаштириб, ҳамкорликда иш олиб боришлари зарур. Аввало сейсмик зонада жойлашган республикаларда бу ишни кучайтириш керак.

Совет сейсмологияси Ернинг тузилиши, айниқса унинг юза қисми — ер қатламларини ўрганиш соҳасида анча ютуқларни қўлга киритди. Сейсмик тўлқинларни кузатиш натижасида ҳам муҳим маълумотлар олинди. Бизда ўта сезгир сейсмографлар яратилди. Сейсмик станцияларнинг жуда кўп тармоқлари ташкил этилди. Бу станциялар энг кучсиз зилзилалар, ер қатламида бўлаётган ўзгаришларни ҳам ҳисобга олмоқда. Бу далиллар бизга мамлакатимиз территориясининг районлаштирилган сейсмик картасини тузишга ва бошқа қидирув ишларини кучайтиришга имкон бермоқда. Бу соҳалардаги изланишларимизни давом эттираверамиз.

Е. САВАРЕНСКИЙ,
СССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси, СССР Фанлар академияси сейсмология Советининг раиси.

9 октябрь сонидан.

АМЕРИКАЛИК ОНА

Асқад МУХТОР.

(ТЕРЦИНА)

Бу йўл мусибатзада эгага узоқ,
Она она эмас, йўлга шошди у.
Жуда узоқ, хатто хаёлга узоқ...

Тоғлар, океанлар, миллар ошди у.
Кимни фарзанд доғи йўлга
шайламас...
Булутлар, қитъалар, эллар ошди у.

Қараса, жунглида тўти сайрамас.
Жунглида илондай вишиллаб учар
ўқ.
Қисиқ кўз жононлар хиром
айламас.

Ўғли айтган ёвуз аждар-маъжуж
йўқ,
Ва на «маймунтнор»ни ерли халқ
ютлар.
Тирниклар тирикни азобидан тўқ...

На тоғларда гўзал оҳулар ўтлар.
Шишага айрибош қилинмас ёқут.
Бунда фақат тобут, фақат
тобутлар...

Кўчаларда юрсанг, йўлдошинг
тобут,
Осмонда қанотли тобутлар сузар.
Мана ёғоч тобут, қўрғошин тобут...

Она ўғлин излаб қабристон кезар.
Мунча кўп қабристон, мунча ер
семиз?
Дўнгликларга тўла ҳар боғ, ҳар
гузар.

Буниси инглиз, буниси немис.
Буниси шунчаки бомба ўлдирган.
Бирида крест бор, бири крестсиз.

Мунча кўп? Мунча кўп... униси
қани?
Жавоб бер, президент, сас бер,
худоси!
Қани бу онанинг кучиб ўғлони?

Бу ўғлар — юлансиз она видоси,
Мунча кўп... юлансиз она видоси,
савол.
Жувонмарг ёшликнинг ачиниқ
нидоси.

Устихон ётибди. Ўзингни йўлга ол,
Қара, қандай мудҳиш тарих
қасоси!
Ер қабул этмади уни, разм сол,

Илонга ин бўпти кўкрак қафаси.
Болинг шу эмасми, сенга интизор,
Бир вақт сен тергулган кўзлар
косаси!

Эсла, ёдингдами, эй онаи-зор,
Бир вақт Европага шундай
отландинг,
Бағринг тўла кулфат, аммо
бегубор.

Тўнғичинг қабрини излаб
топгандинг,
Чўкка тушиб ўтириб, тўйиб-тўйиб
йиғлаб,
Нафис гуллар билан бошин
ўпгандинг.

Ингидан сўнг маъюс, заиф бир
шуъла
Бағишлаган эди кўнглингга
бардош,
Ўғ сансран эди муқаддас тупроқ...

Ҳозир нега қуриб кўзларингда ёш,
Кенжанг қаршингда лолсан,
карахтсан?
Кўксингнинг юкинг совуқ, қалб
ўрнида тош...

Наҳот ишин уриб кетган
дарахтсан?
Йўқ, ўзинг ғазабдан чақмоқдай
чақил!
Ўлим бор, ҳаёт бор, қайси
тарафсан?

Оналик виждонин ёрдамга чақир,
Сени халқинг тинглар, сени ер
тинглар.
Онаси довулларин босиб бақир:

— Чақирув қоғозларин
йиртинглар!!!

Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтида Жўра Обидовни ҳамма ҳурмат қилади. У ўстирган дарахтлар ниҳоятда серҳосил бўлди. Сиз бу суратда Ж. Обидовни беҳизорда кўриб турибсиз.

Х. Ҳайитмуҳамедов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ФРАНЦИЯ МИНИСТРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Франция илмий тадқиқотлар, атом ва космос масалалари министри Ален Пейрефит республикамизда икки кун меҳмон бўлиб турди.

Франциянинг СССРдаги ишончли вакили М. Фонтэн, бош министр ҳузуридаги илмий техника тадқиқотлари ишлари бўйича бош делегат А. Марешаль, атом тадқиқотлари бўйича бош комиссар Ф. Перрен министр билан бирга Ўзбекистонда бўлдилар.

Франция министри ва унинг ҳамроҳлари Самарқанд ва Бухорода бўлиб, у ерда архитектура ва тарихий ёдгорликлар билан танишдилар.

Жаноб Ален Пейрефит Ўзбекистондан жўнаб кетиш олдидан шундай деди: «Бизларнинг Совет Иттифоқига келишдан мақсадимиз мамлакатларимиз ўртасида ҳозирдаёқ мавжуд бўлган техника ва илмий алоқаларни кенгайтиришдир. Бизнинг визитимиз ғоят самарали бўлди». (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Музикали драмалардан парчалар, 9.30 — Симфоник рақслар, 10.10 — Концерт, 10.30 — Қўшиқ ва романслар, 10.55 — Медицина ҳамма учун (рус.), 11.10 — Коммунистлар ҳақида, 11.25 — Концерт, 12.15 — Спорт (рус.), 12.30 — Халқ чолғу оркестри учун куйлар, 13.30 — Классик куйлар, 16.15 — «Гулсара» операсининг монтажи (рус.), 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси, 18.10 — Дўстлар эстрадаси, 18.30 — Чолғу куйлари, 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — Ўзбек халқ куйлари, 20.45 — Ишчи мухбирлар ҳикоя қилади, 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Коммунистик ахлоқ ва тарбия, 22.15 — Концерт (пахта теримида қатнашаётган шаҳарликлар учун), 22.40 — Поэзия кечаси, 23.20 — «Куз оқшомлари» (адабий-музикали радиокомпозиция).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.20 — Ажойиботлар оламига саёҳат (мактаб ўқувчилари учун), 19.00 — Машина теримига кенг йўл (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 19.20 — Тор (жаҳон халқлари чолғу асбоблари).

Рус тилида: 19.55 — Телевизион янгиликлар.

20.10 — Эртаги кун программаси.

20.15 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — Кинофильм (болалар учун), 17.30 — Совчилар (ҳужжатли фильм), 17.50 — Танишинг, ёш ижрочилар, 18.30 — Борис Годунов (фильм-опера), 20.10 — Тошкент янгиликлари.

Ўзбек тилида: 20.20 — Спорт, 20.50 — Тошкент янгиликлари, 21.00 — Ёш овозлар (адабий эшиттириш), 21.20 — Болагинам (бадиий фильм), 22.40 — Украина халқ хори.

Рус тилида: 23.15 — Швейк Москвада (телефильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 12/Х да Севилья сартароши.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/Х да Ой тутилган тунда, 13/Х да Гамлет.

СОЧИ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

ТАШКИЛОТЛАРГА ВА АЙРИМ КИШИЛАРГА

пул ўтказиш тартибида ва нақд пулга қуйидаги икки маршрут бўйича

ТУРИСТ ПУТЁВКАЛАРИ СОТАДИ

1. Қора денгиз бўйлаб «Россия» дизель-электроходида саёҳат қилиш учун маршрут: Сочи — Севастополь — Одесса — Ялта — Новороссийск — Батуми — Сухуми — Сочи.

Рейслар:
20 октябрдан 6 ноябргача,
9 ноябрдан 30 ноябргача.

Путёвкалар ҳақи:
20 октябрдан бошланадиган сафар учун:
Люкс (яхшиланган) — 210 сўм,
1-класс (яхшиланган) — 190 сўм,
1-класс (оддий) — 180 сўм,
2-класс «А» — 160 сўм,
2-класс «Б» — 150 сўм,
3-класс «Б» — 120 сўм.
9 ноябрдан бошланадиган сафар учун:
Люкс (яхшиланган) — 115 сўм,
Люкс (оддий) — 105 сўм,
1-класс (яхшиланган) — 95 сўм,
1-класс (оддий) — 90 сўм,
2-класс «А» — 80 сўм,
2-класс «Б» — 75 сўм,
3-класс «Б» — 60 сўм.

Туристлар учун: Люкс, 1-класс, 2-класс «А» каюталари икки ўринли, 2-класс «Б» каюталари тўрт ўринли, 3-класс «Б» каюталари 6-8-10 ўринли бўлиб, дам олиш салонлари, кутубхона, сузиш бассейни, сайр қилиш учун ёпиқ ва очиқ палубалар, кафе, ванна, душ, дазмол хоналари бор, экскурсион ва маданий-оммавий хизматлар кўрсатилади, шунингдек кема ресторанларида кунига уч маҳал овқатланадилар.

2. Автомобиль ва денгизда (Кавказ — Қрим — Кавказ бўйлаб) саёҳат қилиш учун маршрут: Сочи — Архипо-Осиповка — Анапа (автобусда), кейин денгиз бўйлаб: Феодосия — Ялта — Севастополь — Одесса — Сочи ва муқобилдан: аввал денгиз бўйлаб ва кейин автобусларда.

Сафарнинг давоми — 20 кун.

Путёвка ҳақи — 105 сўм.

Рейслар: 15, 19, 23, 27 ва 31 октябрда бошланади.

Путёвка ҳақига: автобусда ва теплоходнинг тўрт ўринли каютасида бориш, уч маҳал овқатланиш, экскурсия хизматлари киради.

Заявкалар билан мурожаат қилиш учун адрес: Сочи шаҳар, Войков кўчаси, 19-уй. Телефон 2-22-32, 2-26-07.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Чили Компартияси Марказий Комитетининг пленуми

САНТЬЯГО. (ТАСС). 9 октябрда Чили Компартияси Марказий Комитетининг пленуми очилди. Марказий Комитет Сиёсий комиссиясининг аъзоси, «Сигло» газетасининг директори Хорхе Инсунса Беккер мамлакатдаги сиёсий аҳвол тўғрисида асосий доклад қилди. Пленум 12 октябргача давом этади.

«СОВЕТ ИТТИФОҚИ — ХАЛҚЛАР ОЗОДЛИГИ ҲИМОЯЧИСИ»

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигидаги давлат министри Динеш Сингх Ҳиндистон — Совет маданий алоқаларни ривожлантириш жамиятининг Деҳли бўлими 4-конференцияси очилишида гапириб, бундай деди: Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона муносабатлар мавжуд. Ҳиндистонни ривожлантиришга ёрдам берувчи иқтисодий ҳамкорлик мустаҳкамланмоқда. Узаро манфаатли савдо-сотиқ кенгаймоқда. Динеш Сингх Совет Иттифоқининг Ҳиндистон ва Покистон раҳбарлари ўртасидаги Тошкент учрашувини ташкил этишдаги ролига юксак баҳо берди. Тошкент Декларацияси, деб таъкидлади у, Ҳиндистон ярим оролида тинчлик ўрнатишга имкон берди.

СССРдаги ва бошқа социалистик мамлакатлардаги социалистик система, деб таъкидлади ўз нутқида Ҳиндистон олий судининг адвокати А. С. Р. Чари, бутун дунёнинг қиёфасини ўзгартириб юборди. Совет Иттифоқи бўлмаганида, деб таъкидлади у, бирорта ҳам мамлакат озодликка эриша олмас эди.

МОЖАРОНИНГ САБАБИ — АҚШ АГРЕССИЯСИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Бу ерда Вьетнамга бағишлаб ўтказилаётган коллоквиумда Франциянинг таниқли юристлари, сиёсий ва жамоат арбоблари қатнашмоқдалар. Коллоквиумда Франция Компартиясининг бош секретари Вальдек Роше нутқ сўзлади. Коллоквиумнинг барча қатнашчилари, деди у, Вьетнамдаги урушнинг кучайтирилиши тинчлик ишига нақадар хавф солаётганлигини таъкидлаб ўтмоқдалар. Ана шу адолатсиз урушни тўхтатиш учун ҳамма чораларни кўрмоқ керак. Биз коммунистлар, деб сўзини давом эттирди Вальдек Роше, можарони бартараф этиш йўлларини қидирганда шу можарони келтириб чиқарган сабабларни ҳам қараб чиқмоқ керак, деб ҳисоблаймиз. Вьетнамдаги урушнинг асосий сабаби — Қўшма Штатларнинг халқаро ҳуқуққа зид бўлган интервенциясидир.

Коллоквиумда юристлардан Мейворин билан Норман сўзга чиқиб, Американинг Вьетнамдаги бомбардимонларини қораладилар. Норман ўзининг Вьетнам сафаридан олган таассуротларини гапириб берди. Мен, деди у, Америка самолётлари шўнғиб келиб, тўп ва пулемётлардан тинч аҳолини ўққа тутганлигини, касалхоналар, мактаблар, черковларга бомбалар ташлаганлигини кўрдим. Ҳамма нарса шундан далолат бериб турибдики, деб таъкидлади у, бу ҳаракатлар ҳарбий жиноятдир, инсониятга қарши қилинаётган жиноятдир.

ҚУРОЛЛАНИШ ПОЙГАСИНИ КУЧАЙТИРМОҚДАЛАР

БОНН. (ТАСС). Ҳозир Бонн кечираётган катта молиявий қийинчиликларга қарамай, Германия Федератив Республикасининг мудофаа министри фон Хассел ҳарбий харажатларни ҳар қандай қисқартиришга қарши, қуролланиш пойгасини янада давом эттиришни ёқлаб чиқмоқда. Фон Хассел «Вельт ам зонтаг» газетаси мухбири билан қилган суҳбатида «бюджетдаги танг аҳвол қуролли кучларни қисқартириш учун сабаб бўлмаслиги керак», деб таъкидлади. «Биз, деди у, НАТОга ўзимизнинг мудофаа ҳиссамизни қўшар эканмиз, бу соҳадаги куч-ғайратимизни бўшаштирмаслигимиз керак».

Ватанпарварларнинг муваффақиятлари

КОНАКРИ. (ТАСС). Португалияники, деб аталмиш Гвинеянинг озодлиги учун курашувчилар шу йил июль ойида мустамлакачи қўшинларнинг истеҳкомларига ва лагерларига 36 марта ҳужум қилдилар. Португалияликлар каттагина талафот кўрдилар, мамлакатнинг шимолий районлари йўлларида 24 та ҳарбий машина яксон қилинди. Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги партиясининг бу ерда эълон қилинган ахборотида шу маълумотлар келтирилган. Июль — август ойлари мобайнида ватанпарварларнинг отрядлари мамлакатнинг бир қанча районларини озод қилиш билангина кифояланиб қолмай, шу районларда қишлоқ хўжалик ишларини бемалол бажаришни ҳам таъминладилар.

ОСМОН ҚАРОҚЧИЛАРИ ЕТИШМАЙ ҚОЛИБДИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). АҚШ ҳарбий денгиз кучлари қўмондонлиги шуни эълон қилдики, «Вьетнамдаги уруш сабабли учувчилар етишмаётганлиги муносабати билан» ҳарбий денгиз кучлари составидаги учувчилар составининг кўпгина кадр офицерларини запасга бўшатиб юбориш кечиктирилади ва улар «яна бир йилгача ўз постларида қоладилар». Ҳарбий денгиз кучларининг учувчилари Вьетнам Демократик Республикасига қарши ва Жанубий Вьетнамдаги осмондан қилинаётган ваҳшиёна ҳужумларда актив қатнашмоқдалар.

ОБ-ҲАВО

Республиканинг Сирдарё область ва Фарғона водийсида булут кам бўлади, қолган областларда ҳаво ўзгариб турса ҳам ёғингарчилик бўлмайди. Шарқ томонда 3-7 метр тезликда, дашт районларида эса секундига 10 метр тезликда шамол эсиб туради, 15-20, айрим жойларда 23 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлади, кечаси 4-6, кундузи 20-22 даража иссиқ бўлади.

ПЕКИН ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ЯНА ЗАРБАГА УЧРАДИ

ПЕКИН. (ТАСС). Байрам кунларидан кейин мамлакатда бошланган «маданий революция» «яна юксалган» бир пайтда Хитой Компартиясининг Пекин шаҳар комитети биринчи зарбага учради. Шаҳар партия комитети биносининг пештоқига, қўшни уйларнинг деворларига яна «Дацзи бао»лар ёпиштирилди. Шаҳар партия комитети биносига ёпиштирилган катта шиорда бундай дейилади: «Янги шаҳар партия комитетининг буржуача, реакцион йўлини қатъиян ва бутунлай танқид қиламиз». Бошқа бир шиорда бундай дейилади: «Пролетарча революцион йўлни ўтказиб келаётган раис Маони охиригача ҳимоя қиламиз». Халқ озодлик армиясининг солдатлари шаҳар партия комитетининг эшикларини қўриқлаб турибдилар. «Хунвэйбинлар» шаҳар партия комитетига тўдалашиб келиб турибдилар. Бинонинг ичкарисида кундузи ҳам, кечаси ҳам ашула ва нотиқларнинг садолари эшитилмоқда.

Пекин педагогика институти «жанговар группаси»нинг «Дацзи бао»сида айтиладики, янги шаҳар партия комитети эски шаҳар партия комитетининг йўлидан бормоқда, «оппортунистик, ўнг оғмачилик йўли»ни ўтказмоқда ва «партияда, ҳокимият тепасида турганлари ҳолда, капиталистик йўлдан бораётган кишилар»ни қўллаб-қувватламоқда. «Дацзи бао»да таъкидлаб ўтиладики, аввалги шаҳар партия комитетида ишлаган кишилар, завод партия ташкилотларининг секретарлари шаҳар партия комитетининг мажлисларида қатнашмоқдалар. Улар «Мао Цзэ-дун ғоялари»га қарши чиқаётган кишилардир, шаҳар партия комитетида «оммани оммага қарши курашга гиж-гижлаётган» кишилар бор.

Янги шаҳар партия комитетининг мажлислари ва шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ли Сюэ-фэннинг бу мажлисларда сўзлаган нутқлари «Дацзи бао»да «Мао Цзэ-дун ғояларига қарши қаратилган ўнг оппортунистик руҳдаги нутқлар» деб таъриф этилади.

«Жанговар группа»нинг айтишича, Ли Сюэ-фэн бошчилигидаги шаҳар партия комитети «ўнг оппортунистик йўлни қатъият ва тез суръатлар билан ўтказиб келмоқда», Ли Сюэ-фэннинг ўзи эса, «маданий революцияга» ва «революцион ҳаракатга» қаршилик кўрсатмоқда.

«Дацзи бао»да айтилишича, янги шаҳар партия комитети ана шу йўлдан боришни давом эттираверса, революцион омма унинг адабини бериб қўяди.

«Жэньминь жибао» газетаси яқинда Хитой Компартияси Пекин шаҳар комитетининг қайта ташкил этилишини «маданий революцияда Мао Цзэ-дун ғояларининг янги ғалабаси» деб таърифлаган эди. Одамлар тўда-тўда бўлишиб, янги шаҳар партия комитетини қўллаб-қувватлаётганликларини билдирмоқ учун бир ҳафта мобайнида шаҳар партия комитетига келиб турдилар.

«Хитой Компартияси Марказий Комитетининг қарори, деб ёзди «Жэньминь жибао» газетаси... ғоят доно ва тамомила тўғри қарордир. Бу «Мао Цзэ-дун ғояларининг янги ғалабасидир».

Ҳозирги вақтда «хунвэйбинлар» янги шаҳар партия комитетининг «буржуача, реакцион йўлини охиригача фош қилиб ташлаймиз» деб қасамёд қилмоқдалар.

Нигериянинг бирлиги сақлаб қолинсин

ЛАГОС. (ТАСС). Нигерия ҳукуматининг бошлиғи подполковник Якубу Говон матбуот конференциясида гапириб, бундай деди: «Нигерия ягона мамлакатдир ва халқнинг давлат тузилиши формалари тўғрисидаги истаги аниқланмагунча, ягона мамлакат бўлиб қола веради. Ҳозирги ҳукумат мамлакатнинг бирлигини сақлаб қолиш учун шарт-шароит вужудга келтиришга қаттиқ бел боғлаган». Нигериядаги барча областлар вакилларининг яқинда ўтказилган конференцияси энг муҳим натижаларидан бири, деб таъкидлади Говон, мамлакатнинг сиёсий бирлигини сақлаб қолишга ва барча зарур ваколатларга эга бўлган марказий ҳукумат барпо этишга қарор берилганлигидир.

ҲАР ТЎҒРИДА

МУРДА ТАКСИДА ЮРА ОЛАДИМИ?

Франц Беккенбауэр Ғарбий Германияда энг машҳур футболчи. Турли шахслар ва савдогарлар унинг номини реклама учун ишлатишга ҳаракат қиладилар. Айниқса Италиядаги «Милан» клуби футболчига Италияга ўтиб ўйнаса катта пул тўламоқчи бўлганидан хабар топгандан кейин Ғарбий Германиядагилар яна ишга тушиб қолдилар. Ҳозирнинг ўзидаёқ Беккенбауэр, у ўйнаётган клуб билан италияликлар ўртасида савдо-сотиқ бошланиб кетди.

Беккенбауэрга турли-туман таклифлар тушмоқда. ГФР киночилари бирлашмаси футболчига жуда ҳам ғалати таклиф қилишди. Улар иккита фильмда бош ролларни ижро этишни тавсия этишмоқда. Беккенбауэр «Сержант Берри» фильмида ошиқ ролини, «Мурда таксида кетяпти» фильмида эса жиноятчи ролини ижро этиши керак.

Футболчи бу таклифни қабул қиладими, йўқми, ҳозирча номаълум. Лекин у журналистларга шундай деб баёнот берган: «Билмайман, мурда таксида юра оладими, йўқми, лекин Мюнхенга фақат Милландагидан кўпроқ пул тўласагина бораман».

ОЛМОС ХЎРАК

Бундан бир неча йил муқаддам ихтиологлар ажойиб бир фактга дуч келдилар. Маълум бўлишича, Гренландиядаги акулаларнинг кўзлари ёниб турар экан. Иртичилар балиқларни ўзларига ром қилиб олиш учун ана шундан фойдаланишар экан.

Япония балиқчилари бу кашфиётни амалда синаб кўришмоқчи бўлибди. Улар тўрларга нур сочадиган хўраклар боғлаб қўйишга қарор қилишибди. Олдин тўрларга лампочкалар боғланган. Лекин бундан унча фойда чиқмабди. Шундан кейин япон балиқчилари балиқларни тўрга илинтириш учун сунъий гавҳардан фойдаланишибди. Майда-майда олмос парчалари балиқларни худди кўзбўямачидай ўзига торта бошлабди.

МИХИР СЕН БОСФОРДАН СУЗИБ ЎТДИ

Нью-Деҳлидан хабар беришларича, ҳинд сузувчиси Михир Сен Босфордан тўрт соатда сузиб ўтган. Сен 17 миллик масофани баландлиги 6 фут келадиган тўлқинлар оша босиб ўтган.

Ҳисоблашларга қараганда, 36 ёшлик Михир Сен ҳозиргача денгизда 6 минг мил масофани босиб ўтган. Бунга Дарданелл бўғози, Гибралтар бўғози, Ламанш бўғози, шунингдек Ҳиндистондан Цейлонгача бўлган масофалар киради. Ҳиндистон президенти доктор Радҳакришна Сен Босфордан сузиб ўтгандан кейин унга табрикнома юборган.

ИНВАЛИД ТОШБАҚА

Вашингтондаги зоология боғида яшаётган 200 килограммлик тошбақа бахтсиз ходисага дуч келиб қолди. Натижада унинг оёғини кесиб ташлашга тўғри келди. Қандайдир раҳмдил ветеринария врачи унга ёғоч оёқ ясаб берибди. Ёғоч оёққа ғилдирак ўрнатилган. Шуниси қизиқки, инвалид тошбақа ўзининг соғлом туркумдошларидан қолишмай юради.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

1966 йил 21 октябрь кундуз соат 2 яримда, Тошкент политехника институти инженерлик-физика, энергетика ва механика факультетларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Ульяновская кўчаси, 3-уй) техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

А. Абдураҳмонов: «Ўғит сепувчи аппарат параметрларини (пахтачилик шароити учун) асослаш ва иш процессини текшириш» деган темада.

Л. Ш. Суненик: «Пахта культиватори ишчи органларининг тупроқдаги динамикасини текшириш» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Навоий кўчаси, 13-уй).

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

суvдан фойдаланувчи барча абонентларга

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

водопровод ва канализация

ХУЖАЛИКЛАРИНИ

1 ноябргача қиш шароитига

ТАЙЁРЛАСИНЛАР.

Бунинг учун:

уларнинг ускунасини ва сантехника асбобларини профилактик ремонт қилсинлар;

ташқи водопроводларни ва сув колонкаларини илитсинлар, вақтинча водопровод тармоқларини асосий сув тармоғидан чиқариб қўйсинлар.

Юқорида кўрсатилган талаблар бажарилмаган тақдирда, водопровод огоҳлантирмасдан узиб қўйилади.

«Узавторемонт» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкентдаги

9-ШИНА-РЕМОНТ ЗАВОДИ

ҳар қанча миқдорда, ҳамма тип ва размердаги

АВТОМОБИЛЬ ШИНАЛАРИНИ

янги протектор қуйиш йўли билан

ТИКЛАШ УЧУН

барча автохўжаликлардан, шунингдек ўз автомобиллари бўлган гражданлардан

ЗАКАЗ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тиклатган енгил автомобиль шиналарининг Тошкент шаҳрида 20000 километр ва республика областларида 16000 километр, юк автомобиль шиналарининг Тошкент шаҳрида 24000 километр ва республика областларида 16800 километр йўл босиши гарантияланади.

Ҳамма размердаги

АВТОМОБИЛЬ КАМЕРАЛАРИ ҲАМ

РЕМОНТГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар Сағбон, Заводской проезд, 52-уй. Телефон 4-36-24, 4-31-43.

«СРЕДАЗЭНЕРГОЦВЕТМЕТ» КОРХОНАСИ

контроль-ўлчов асбобларини

ЯНА РЕМОНТ ҚИЛИШГА КИРИШДИ

ҳамда давлат корхоналари ва ташкилотларидан

ЗАКАЗ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Маннон Уйғур кўчаси, 314-уй. Телефон 2-24-00, қўшимча телефон 315.

«УЗГЛАВЛЕСРАЗНОСНАБСБЫТ»ГА

республика базаси учун бош бухгалтер ўринбосари, старший бухгалтерлар, товароведлар, бухгалтерлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Фрунзе кўчаси, 27-уй, телефон В-3-09-23, В-3-09-06 (8, 26-автобуснинг «Финкельштейн» остановкаси, 3-трамвай, 4, 5-троллейбуснинг «Ассакинская» остановкаси).

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34458, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 233. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 08800.